

Årsrapport 2023

ULF Karlstadssnoden

Förord

Detta är årsrapporten för Karlstadsnoden i ULF-projektet för året 2023. Den omfattar aktiviteterna i nodens fyra lärosäten: Högskolan Halmstad, Högskolan Väst, Karlstads universitet och Linköpings universitet.

Årsrapporten inleds med en rapport för det nodövergripande arbetet, därefter följer en delrapport från varje lärosäte. Avslutningsvis finns en översiktlig ekonomisk rapport.

Delrapporterna innehåller kortfattade beskrivningar av målsättningar, organisation, arbete och aktivitet under året. Avsiktsförklaringen, som undertecknats av nodens fyra lärosäten, har gett inriktningen för arbetet. Det handlar om att flera olika modeller för samverkan mellan lärosäten och huvudmän kring praktikinära forskning ska utvecklas och att dessa ska provas lokalt inom tre områden:

- särskilda anställningar och uppdrag,
- aktiviteter för att bedriva och stärka praktikinära forskning utifrån förskolan/skolans behov,
- skapandet av långsiktiga strukturer för att möjliggöra för lärare, lärarstudenter och forskare att kunna samverka i praktikinära forskning och verksamhetsutveckling.

Rapportens disposition är därför baserad på dessa punkter.

Delrapporterna är inskickade från ULF-koordinatorer vid respektive lärosäte. Ansvarig för sammanställningen är Yvonne Liljekvist, Karlstads universitet.

KORT SAMMANFATTNING AV ARBETET PÅ NOD- OCH NATIONELL NIVÅ	5
HÖGSKOLAN HALMSTAD.....	6
MÅLSÄTTNINGAR FÖR ÅRET	7
ORGANISATION	7
<i>Samverkan för lärande och skolutveckling (SamLär)</i>	<i>7</i>
<i>Operativ grupp</i>	<i>8</i>
<i>Utvecklingsgrupp Övningsskolor/-förskolor</i>	<i>8</i>
<i>Regional samordningsgrupp</i>	<i>9</i>
ARBETE OCH AKTIVITET UNDER ÅRET	9
SAMVERKANSMODELLER	9
<i>Särskilda anställningar och uppdrag</i>	<i>9</i>
<i>Aktiviteter för att bedriva och stärka praktisk forskning utifrån förskolan/skolans behov</i>	<i>10</i>
<i>Skapandet av långsiktiga strukturer för att möjliggöra för lärare, lärarstudenter och forskare att samverka i praktisk forskning och verksamhetsutveckling</i>	<i>12</i>
<i>Erfarenheter av att teckna avtal</i>	<i>13</i>
<i>Erfarenheter av spridning av resultat</i>	<i>16</i>
HÖGSKOLAN VÄST	20
MÅLSÄTTNINGAR FÖR ÅRET	21
ORGANISATION	21
ARBETE OCH AKTIVITET UNDER ÅRET	22
SAMVERKANSMODELLER	22
<i>Särskilda anställningar och uppdrag</i>	<i>22</i>
<i>Aktiviteter för att bedriva och stärka praktisk forskning utifrån förskolan/skolans behov</i>	<i>23</i>
<i>Skapandet av långsiktiga strukturer för att möjliggöra för lärare, lärarstudenter och forskare att kunna samverka i praktisk forskning och verksamhetsutveckling</i>	<i>23</i>
<i>Erfarenheter av att teckna avtal</i>	<i>23</i>
<i>Erfarenheter av spridning av resultat</i>	<i>25</i>
REFLEKTIONER.....	27
<i>Att skapa en ULF-forskare</i>	<i>27</i>
<i>Att skapa en mottagarkompetens för ULF hos huvudman</i>	<i>28</i>
<i>Olika utvecklingsprojekt parallellt inom skolan</i>	<i>28</i>
<i>En de-professionaliserad lärarprofession?</i>	<i>28</i>
<i>Ekonomisk resurs – svårt med planering och långsiktighet</i>	<i>29</i>
KARLSTADS UNIVERSITET	30
MÅLSÄTTNINGAR FÖR ÅRET	31
ORGANISATION	31
ARBETE OCH AKTIVITET UNDER ÅRET	31
<i>Särskilda anställningar och uppdrag</i>	<i>31</i>
<i>Aktiviteter för att bedriva och stärka praktisk forskning utifrån förskolan/skolans behov</i>	<i>32</i>
<i>Skapandet av långsiktiga strukturer för att möjliggöra för lärare, lärarstudenter och forskare att kunna samverka i praktisk forskning och verksamhetsutveckling</i>	<i>32</i>
<i>Erfarenheter av att teckna avtal</i>	<i>33</i>
<i>Erfarenheter av spridning av resultat</i>	<i>39</i>
<i>Övrigt av intresse</i>	<i>39</i>
LINKÖPINGS UNIVERSITET.....	41

MÅLSÄTTNINGAR FÖR ÅRET	42
ORGANISATION	42
ARBETE OCH AKTIVITET UNDER ÅRET	44
<i>Samverkansmodeller</i>	44
<i>Lärarytbildningen</i>	49
<i>Särskilda anställningar och uppdrag</i>	49
<i>Aktiviteter för att bedriva och stärka praktiska forskning utifrån förskolan/skolans behov</i>	50
<i>Skapandet av långsiktiga strukturer för att möjliggöra för lärare, lärarstudenter och forskare att kunna samverka i praktiska forskning och verksamhetsutveckling</i>	51
<i>Erfarenheter av att teckna avtal</i>	51
<i>Erfarenheter av spridning av resultat</i>	53
ÖVRIGT AV INTRESSE	54
<i>Matchningsmodul</i>	55
<i>Etablera kontakt med nya noder</i>	55
<i>Utveckla ansökningsförfarandet och sakkunnigbedömningen.</i>	55
EKONOMISK RAPPORT	FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.

Kort sammanfattning av arbetet på nod- och nationell nivå

För ägaruniversiten har koordinatörerna varit verksamma på nationella nivån, så även Karlstadsnodens koordinatörer. Första halvan av året innebar dels arbete i NSG (Nationella styrgruppen) med slutrapporten för försöksperioden (2017-2021), som lämnades in till ministern i mars 2022 tillsammans med en rapport från utvärderingen av projektet, dels arbete för att avveckla NSG och förbereda inför arbetet med avtalsskrivande mellan parterna och övergång till permanent organisation (2025).

Slutrapporten kommunicerades via ett event i Stockholm i maj, samt vid Almedalen, där ULFs betydelse och framtid diskuterades vid en partssammansatt panel.

Vid halvårsskiftet övergick arbetet från NSG till partsgemensamma grupper: ULF-S (strategiska gruppen) och ULF-O (operativa gruppen). Dessa grupper består av fyra representanter från lärosätena (via SUHF) och fyra från skolhuvudmannorganisationerna (via IFOUS) med stöd av ULF-B (ägaruniversitetens koordinatörer).

Från och med halvårsskiftet har medel transfererats till skolhuvudman på nationell nivå (IFOUS), som ersättning för deltagande i ULF-S och ULF-O. Medel har också avsatts till arbetande ordförande, samt för utvärdering av övergångsperioden (mars 2022- juni 2023), då avtal beräknades lämnas in till departementet.

Under året har fyra ULF-bazarer anordnats, där olika förslag diskuterats och erfarenheter utbyts på nationell nivå.

Allt arbete finns dokumenterat via www.ulfavtal.se. Kommunikatören vid Kau har arbetat tillsammans med kommunikatörer vid UU och Umu, med webb och kommunikationsinsatser vid olika evenemang t.ex. i samband med presentationen av slutrapporten.

På nodnivå har arbetet fortsatt med stöttning och erfarenhetsutbyte i form av nodmöten mellan koordinatörer från nodens lärosäten. Kommunikatören vid Kau har stöttat arbetet vid noden. Forskarskolan KÄKK har också varit en sammanhållande länk för forskare inom praktiknära forskning vid HH, HV och Kau.

Högskolan Halmstad

Målsättningar för året

Det övergripande målet med ULF-verksamheten för 2023 har varit att stärka samverkan såväl inom pågående ULF-projekt som inom SamLär för kommande ULF-projekt. Det är ett långsiktigt mål. Högskolans modell för samverkan mellan skolhuvudmän och högskolan för skola på vetenskaplig grund är ny och kräver ett gemensamt arbete för att säkerställa en gemensam förståelse om modellen. Inom detta övergripande och långsiktiga mål har vi haft följande kortsiktiga mål:

- Skapa förutsättningar för att högskolans ULF-projekt kan baseras på samverkan
- Kartlägga skolhuvudmäns och högskolans utvecklingsbehov och behov av fokus för samverkan
- Möjliggöra dialog mellan verksamma inom förskola/skola och lärarutbildning

Organisation

Högskolans ULF-verksamhet har under året drivits och utvecklats på olika nivåer och i olika formella grupper och nätverk. Lokala samverkansgrupper finns både för samverkan mellan akademi och skola samt för samverkan mellan forskare i olika ULF-projekt.

Samverkan för lärande och skolutveckling (SamLär)

Nätverket SamLär utgör en samverkansgrupp mellan akademi och skola. Den består av representanter för kommunala och fristående skolhuvudmän i Halland och nordvästra Skåne samt Högskolan i Halmstad (HH). Nätverket syftar till att fungera som en kunskapshöjande samverkan för skolhuvudmän och lärosätet med fokus på skolutveckling, som ett paraplybegrepp, där alla skolformer ingår och har utgångspunkt i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I nätverket ges möjlighet att samlas i olika grupperingar, till exempel skolformsvis, och arbeta med angelägna frågor, såsom kompetensutveckling, praktikinära forskning, lärarförsörjning och lärarutbildningens utformning och genomförande. En avsikt med nätverket som samverkansform är att denna ska identifiera och utveckla möjligheter att skapa kunskapsintegrerade miljöer som bärs upp av en tankemodell för det konstruktiva mötet mellan akademi och skola eller teori och praktik, alternativt vetenskap och beprövad erfarenhet. Samverkan, projekt, fortbildning och praktikinära forskning avser utgå ifrån skolhuvudmannens behov och bidrar därmed till kontinuitet, kvalitet och möjlighet till kontinuerlig uppföljning. I SamLärs verksamhet är ULF en viktig kugge som driver den praktikutvecklande forskningen. Dialoger om lokala utvecklingsbehov som grund för gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt pågår inom SamLär.

SamLärs verksamhet kompletteras av årliga huvudmannadialoger som genomförs mellan skolhuvudmän och representanter från HH. Representanter från högskolan har under 2023 bestått av akademichef för Akademin Lärande, Humaniora och Samhälle

(LHS), avdelningschef för Avdelningen för Lärande (AL) och samverkanskoordinator. Avdelningschefen för AL har övergripande ledningsansvar för lärarprogrammen. SamLär konkretiserar och operationaliserar det som tas upp vid dessa dialoger.

Operativ grupp

På högskolan finns en operativ grupp för ULF. Den består av samverkanskoordinator vid AL och ledaren för ULF vid högskolan. Gruppen samlar med viss regelbundenhet projektledare för pågående ULF projekt för avstämningar om projekten. Under våren 2023 ägde tre sådana avstämningar rum. Avstämningarna blev viktiga för att stärka förutsättningar för att högskolans ULF-projekt baseras på samverkan. Under hösten 2023 pausades de gemensamma avstämningarna på grund av byte av ledare för ULF vid högskolan. Då bytet hade skett planerades dock inom den operativa gruppen nya avstämningar för våren 2024.

Den operativa gruppen rapporterar till avdelningschefen för AL. Samverkanskoordinatorn ingår i SamLär och kan på så sätt kunnat agera länk mellan SamLär och operativ grupp. Avdelningschefen delger den operativa gruppen de beslut som har fattats i SamLär och de önskemål som uttryckts kopplat till samverkan och ULF i SamLär.

Under hösten 2023 förstärktes LHS:s operativa ledning av Akademin forskning genom att arbetsuppgifterna för forskningsledaren på Akademin delades upp på fler personer. Det innebär att Akademin numera bland annat har en vetenskaplig ledare för praktikinära forskning. Denna har också i uppdrag att vara ledare för ULF vid högskolan. Ett mer avgränsat uppdrag för den som är ledare för ULF har varit ett sätt för att framöver skapa förutsättningar för att stärka samverkan mellan akademi och skola. Ledaren för ULF rapporterar till LHS:s operativa grupp för forskningsledning om vad som pågår inom den operativa gruppen för ULF. Den operativa gruppen för forskningsledning har på så sätt under hösten 2023 kunnat agera bollplank i utvecklingen av samverkansforum för praktikinära forskning och ULF inom ramen för de forum som redan finns inom Akademin.

Liksom tidigare har LHS samverkanskoordinator under året spelat en avgörande roll för att knyta ihop kontakter och information mellan ULF nationellt och andra nationella parter, huvudmän och högskolans pågående ULF-verksamhet.

Utvecklingsgrupp Övningskolor/-förskolor

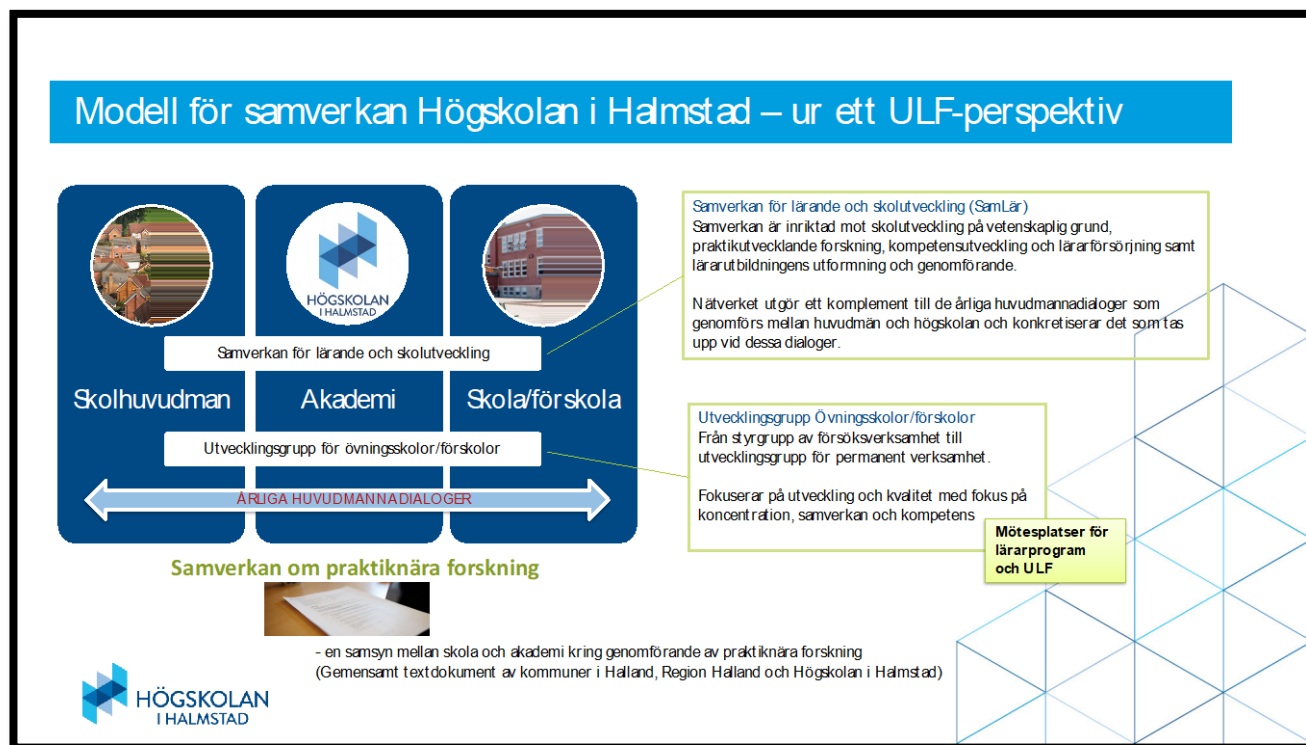
LHS formade under 2022 en utvecklingsgrupp för den permanenta verksamheten med övningsförskolor och -skolor. Utvecklingsgruppen arbetar med kvalitet och utveckling, med särskilt fokus på samverkan, koncentration och kompetens. Den består av bland annat VFU-ledare från AL och lokala VFU-ledare från övningsförskolor och -skolor. Några av dessa VFU-ledare, både från HH och övningsförskolor, har under året varit involverade i ULF-projekt.

Utvecklingsgruppen har varit värdefull för samverkan mellan utbildning, lärande och forskning. Dess formaliserade struktur har möjliggjort förbättringar i strukturer för lärarutbildning och kopplingar mellan studenters utvecklings- samt examensarbeten samt övningsförskolors och –skolors behov. Gruppen har på så vis också bidragit till olika försök att utveckla en skola på vetenskaplig grund.

Regional samordningsgrupp

Högskolan har under 2023 varit en aktiv deltagare i en regional samordningsgrupp för ULF för lärosäten och skolhuvudmannarepresentanter i södra Sverige. Samordningsgruppen leds av en vetenskaplig ledare för FoU Skola, Skånes kommuner. Högskolans representant i gruppen har utgjorts av ledaren för ULF vid högskolan. Gruppens fokus har varit erfarenhetsutbyte kopplat till möjligheter och utmaningar inom ULF. Medverkan i gruppen har varit centralt för att skapa relationer inför arbetet i en kommande sydlig ULF-nod.

Figur 1. Övergripande organisation av ULF vid Högskolan i Halmstad.

Arbete och aktivitet under året

Samverkansmodeller

Särskilda anställningar och uppdrag

Högskolan i Halmstad har under året haft och utvecklat anställningar och uppdrag både för och inom ULF. Ett överordnat syfte med dessa anställningar och uppdrag har varit att öka samverkan mellan skolverksamhet och lärarutbildningens verksamhet

avseende skola på vetenskaplig grund. Anställningarna och uppdragen gäller personer med forskarutbildning och som har eller har haft skolutvecklingsuppdrag i kommuner som högskolan samarbetar med, exempelvis genom VFU och övningsförskolor/-skolor. Dessa personer besitter både vad som kan benämnas som forskningslitteracitet och praktiklitteracitet. De har haft i uppdrag att driva ULF-projekt med specifika syften. En av dem har också under året fått ett utökat uppdrag som vetenskaplig ledare för praktiktäna forskning vid LHS, ett uppdrag som innefattar ledning av ULF vid högskolan. Andra anställningar har handlat om dels konsultuppdrag för att verka som experter inom ULF-projekt, dels arvodering av medforskande förskollärare i ett pågående ULF-projekt. Detta för att kunna involvera dessa i analys av insamlad empiri i det projekt där de är projektdeltagare och representanter för huvudmän.

Tabell 1. Översikt särskilda anställningar och uppdrag

Typ av anställning	Antal personer	Kommentar/beskrivning/lärdomar
Arvoderad timanställning	1	Adjungerad lektor, docent och kommunlektor med uppdrag att verka för en skola på vetenskaplig grund. Verkar som projektledare för ett ULF-projekt och som vetenskaplig ledare för praktiktäna forskning.
Arvoderad timanställning	1	Adjungerad lektor och docent som verkar som biträdande projektledare för ett ULF-projekt och som vetenskapligt stöd för VFU.
Arvoderad timanställning	1	Docent som verkar som specialist inom ett ULF-projekt.
Arvoderad timanställning	1	Professor som verkar som specialist inom ett ULF-projekt.
Arvoderad timanställning	8	Förskollärare som verkar som medforskande deltagare i ett ULF-projekt.

Aktiviteter för att bedriva och stärka praktiktäna forskning utifrån förskolan/skolans behov

Under 2023 har ett antal aktiviteter gjorts för att bedriva och stärka praktiktäna forskning utifrån förskolan/skolans behov. Dessa aktiviteter kan kategoriseras som Aktiviteter inom ULF nationellt och regionalt, Aktiviteter med samverkansparter överlag, Aktiviteter inom ULF-projekt och Aktiviteter mellan ULF-projekt.

Aktiviteter inom ULF nationellt och regionalt har utgjorts av möten och erfarenhetsutbyten med syfte att utveckla förståelsen av och förutsättningarna för ULF. Exempel på sådana aktiviteter har varit:

- Deltagande i möten inom Regional samordningsgrupp för ULF - Högskolan i Halmstad, Högskolan Kristianstad, Lunds universitet, Malmö Universitet, Skånes Kommuner samt kommunala huvudmän från Ängelholm, Malmö, Helsingborg, Lund och Kristianstad.

- Deltagande i möten med ULF Karlstadnoden, det vill säga med Karlstads universitet, Linköpings universitet, Högskolan i Halmstad och Högskolan Väst.
- Deltagande i ULF Bazar nationellt
- Deltagande i nationellt RUC-nätverk med fokus på skolsamverkan, ULF-frågor och praktisknära forskning.

Aktiviteter med samverkansparter överlag har utgjorts av möten och nätverksträffar för dialog mellan högskolan och skolhuvudmän, skolledare och lärare/förskollärare samt studenter med syfte att kartlägga behov, inspirera om pågående forskning samt utveckla förståelsen av praktisknära forskning. Exempel på sådana aktiviteter har varit:

- Dialog med utvecklingsgrupp för övningsförskolor och –skolor.
- Dialog med skolhuvudmän på träffar i nätverket SamLär.
- Deltagande i årliga huvudmannadialoger mellan högskolan och skolhuvud i regionen.
- Arrangerande av samverkansdag för övningsskolor (rektorer och lokala VFU-ledare), lärarutbildare och forskare inom grundläraiprogrammen.
- Deltagande på spridningsdag om spridning av pågående och genomförd praktisknära forskning för lärarstudenter.
- Kontinuerlig spridning av process och resultat från ULF-projekt kopplat till övningsförskolor. Forskare och deltagande lokala VFU-ledare har regelbundet på kompetensutvecklingsdagar delgett insikter från projektet till de lokala VFU-ledare som inte medverkar för att även de ska ges möjlighet att få ett kritiskt förhållningssätt till sina seminariepraktiker.

Aktiviteter inom ULF-projekt har utgjorts av dialoger om samverkan och kvalitet i samverkan mellan forskare och deltagare i pågående ULF-projekt med syfte att skapa en medvetenhet om vad samverkan innefattar och ett kritiskt förhållningssätt till utmaningar och möjligheter i samverkan samt med syfte att skapa förutsättningar för stärkt ägarskap hos skolverksamma deltagare. Exempel på sådana aktiviteter har varit:

- Information och samtal om teorier om samverkan och kvalitet i samverkan
- Analys av kvalitet i samverkan inom eget ULF-projekt
- Workshops med deltagare och deras rektorer om ULF-projekt

Aktiviteter mellan ULF-projekt har utgjorts av erfarenhetsutbyte och stöd mellan forskare i olika ULF-projekt för att stärka förutsättningarna för samverkan inom projekten. Exempel på sådana aktiviteter har varit:

- Regelbundna avstämningar arrangerande av den operativa gruppen för ULF vid högskolan för projektledare och forskare i högskolans ULF-projekt.
- Kollegial handledning vid uppstart av projekt och då utmaningar har uppstått i pågående projekt – kopplat till involvering av deltagare för samverkan på lika villkor.

- Erfarenhetsutbyte om möjligheter till publicering av populärvetenskapliga texter samskrivna av forskare och deltagare samt om konferenser för forskare och skolverksamma för sampresentation av projekt.

Skapandet av långsiktiga strukturer för att möjliggöra för lärare, lärarstudenter och forskare att samverka i praktikinära forskning och verksamhetsutveckling

Högskolan har under året fortsatt att pröva och utveckla sina långsiktiga strukturer för att möjliggöra för lärare, lärarstudenter och forskare att samverka i praktikinära forskning och verksamhetsutveckling. Konkret har det handlat om strukturer inom SamLär och VFU samt inrättandet av en vetenskaplig ledare för praktikinära forskning inom LHS (se tidigare beskrivning under Organisation).

Inom SamLär har Högskolans representanter och skolhuvudmannarepresentanter fortsatt att pröva och utveckla sin samverkan för skola på vetenskaplig grund samt sina sätt att knyta arbetet med ULF nära till lärarutbildningens övergripande samverkansstruktur med skolhuvudmän. Fokus har varit att stärka samverkan både mellan skolhuvudmän och mellan skolhuvudmän och akademi. Arbetet har lett till att flera skolhuvudmän har gått samman kring gemensamma behov kopplat till två fokusområden. Det ena handlar om ett konceptbyggande kring Akademiskolor (jfr. Övningsskolor) för KPU/ämneslärare och det andra handlar om analyskompetens. Initierande träffar med skolhuvudmän som visat intresse för samverkan inom respektive fokusområde äger rum i januari 2024.

Dialogerna inom SamLär har också, utifrån önskemål från skolhuvudmän om strukturer för spridning av praktikinära forskningsresultat till verksamma i förskola och skola resulterat i planering av podcasts och någon form av seminarieriserie. Dessa spridningsformer börjar provas och utvecklas våren 2024.

Våren 2023 arrangerades en första samverkansdag mellan högskolan och representanter för övningsskolor i den långsiktiga struktur som planerades 2022 med syfte att knyta ULF och praktikinära forskning ännu tydligare till högskolans etablerade VFU-verksamhet med övningsförskolor och övningsskolor och ta tillvara densamma. Det blir ett återkommande arrangemang där rektorer och lokala VFU-samordnare bjuds in till dialog om ULF och praktikinära forskning. Intentionen är att akademien och övningsskolor får ett förtydligt gemensamt uppdrag att utveckla kvaliteten i lärarutbildning så att de lärare som går ut i yrket har med sig relevant kompetens baserat på lika delar erfarenhet av teori och praktik och hur dessa möts. Intentionen är också här att det skapas en kunskapsintegrerad miljö där man tillsammans och med grund i både skolans och akademins respektive möjligheter formar det "utbildningsrum" som studenterna vistas i under sin utveckling från student till lärare

med möjlighet att sedermera bidra till en skola och en skolutveckling på vetenskaplig grund.

Projekt

De pågående ULF-projekten på högskolan utgörs av forsknings- och utvecklingsprojekt som genomförs i samverkan mellan akademi och skolverksamhet. Under 2023 har fem av de sex samverkansprojekt som initierades 2022 drivits vidare, medan ett avbröts innan det ens startade då skolverksamma lärare och ledning hos skolhuvudmannen inte hade en enad bild av skolans behov. De fem pågående projekten presenteras i Tabell 2. På grund av att det sjätte projektet inte kom till stånd, kunde vi under året påbörja planeringen av ett nytt projekt på initiativ från skolor i Halmstads kommun med fokus på medskaparorienterat ledarskap. Det sistnämnda projektet startar i början av 2024.

Pågående och planerat projekt innehåller en bredd ur flera perspektiv. Två av pågående projekt har en tydlig koppling till lärarutbildningarna (både förskollärarytbildning och grundlärarytbildning) och förskola/skola. Tre av projekten har förskolan i fokus och övriga har skolan. Ett projekt har även KomTek som samverkanspart. Både kommunala och fristående skolhuvudmän deltar, liksom stora och små skolhuvudmän. Innehållsmässigt fokuserar något projekt på undervisning generellt sett, medan andra har ett tydligt ämnesfokus alternativt anknyter till mer generella läroplansmål.

En viktig utgångspunkt för etableringen av nya samverkansprojekt har, liksom tidigare, varit de samverkansprojekt som högskolan haft med skolhuvudmän genom övningsförskole- och övningsskoleverksamheten samt genom tidigare forskningssamverkan. Inom ramen för dessa tidigare projekt har relationer byggts och tillit till varandra skapats. Att samverkanspartner återkommer och vill samverka inom ramen för nya projekt tolkar vi som att tidigare projekt har upplevts bidra till verksamheterna. Vi noterar dock att av de halländska kommunerna är det enbart förskolor och skolor i Halmstad som är högskolans samverkanspartner, trots att vi exempelvis har övningsförskolor- och –skolor även i andra halländska kommuner. Vidare noterar vi att förskolor och skolor i de nordvästskånska kommunerna som vi har övningsförskolor och –skolor deltar i våra ULF-projekt.

Erfarenheter av att teckna avtal

För avtalsskrivande har högskolan använt den mall som i samarbete med högskolejuristen upprättades på AL för avtalsskrivande 2022. Avtalen har signerats av akademichef vid Akademin LHS samt av representant/-er för huvudman/-män. Huvudman/-män har bestått av rektor, skolchef eller ordförande i styrelse för fri(för)skola. Avtalsprocessen har liksom tidigare hanterats av samverkanskoordinator vid LHS. Det har utgjort ett stöd för projektledare inom respektive ULF-projekt genom att dessa i sin tur har kunnat fokusera på upprättande projektplaner och

kommunikation av adekvata delar av avtal med huvudmän såsom projektplan, tidsramar och preliminär omfattning av parternas åtaganden.

För samtliga de ULF-projekt som började planeras 2022 upprättades under 2023 överenskomna avtal (1–4 i Tabell 2). För det projekt som började planeras 2023 påbörjades även avtalsprocessen då, en process som i avslutningsfasen i skrivandet av denna årsrapport. I det projektet deltar tre skolhuvudmän, vilket innebär att undertecknande av avtalet tar längre tid, något som vi också har sett i tidigare avtalsprocesser.

Vår samlade erfarenhet är att tidigare lärdomar från att teckna avtal mellan parter i ULF-projekt, såsom att det tar tid att komma fram till vilken nivå och vilken funktion inom skolan som teckna ULF-avtal, blir ett stöd då nya avtal ska tecknas. Det blir enklare att i förväg identifiera eventuella utmaningar. En ny erfarenhet från 2023 är svårigheten att teckna avtal kopplat till behov som identifieras av engagerade lärare i skolan om dessa behov inte överensstämmer med de som skolhuvudman har prioriterat. Vikten av att ha med skolhuvudman har blivit tydlig både för våra forskare, men också för de skolverksamma som vi samverkar med.

Tabell 2: Aktiva avtal under året

Projektnamn (projektid)	Skolhuvud- man	Antal med- forskande från skolverk- samhet (och lärarut- bildning)	Antal forskare från akademi	Fokus

A. VR-miljöer som stöd för elevers kunskapsutveckling i studiehandledning på modersmålet (2022–2024)	Båstad kommun: Östra Karups skola, Sandlyckeskolan och Förslövs skola,	5	3	Syfte: I samverkan mellan studiehandledare, elever, VR-designer och forskare etablera erfarenhets- och kunskapsutbyte med fokus på elevers kunskapsutveckling i studiehandledning på modersmålet genom anpassade Virtual Reality (VR) miljöer. Frågeställningar: a) Hur kan studiehandledningen utformas och användas för att främja elevers lärande genom anpassade VR-miljöer? b) Hur kan studiehandledningens didaktiska design utvecklas tillsammans med studiehandledare, VR-designer, forskare och elever som medskapare av den virtuella lärmiljön? c) Hur samspelar den virtuella lärmiljön och elevers lärandeaktiviteter med varandra i förhållande till ämnesspecifika kunskaper?
B. Att få syn på det vi inte ser: Analys av undervisning och praktiskt yrkeskunnande med studenter och lokala VFU-ledare i förskolan. (2023 – 2024)	Helsingborgs stad, Ängelholms kommun, Halmstad kommun	8 (+förskollärarstudenter)	3	Aktionsforskningsstudie. Syfte: stärka förutsättningarna för professionsutveckling för studenter, förskollärare och lärarutbildare. Frågeställning: vad synliggörs i studenters undervisning och i seminarier om undervisning när analys av undervisning i förskola sker med hjälp av ett didaktiskt analysredskap?
C. Förskolans lärmiljö för välbefinnande och återhämtning (2022 – 2024)	Fristående förskolor i Halmstads kommun: Dalshalls förskola AB, Föräldrakooperativet Kyrkdalens Förskola, Ideella föreningen Eketånga	4 (+ personal)	2	Syfte: undersöka vilka aktiviteter och artefakter i lärmiljön för förskolebarnen som erbjuder återhämtning i former av vila och pulshöjande aktiviteter. På lång sikt förväntas kunskap om detta bidra till att skapa en balans mellan psykisk och fysisk hälsa hos barn förskolan. Frågeställningar:

	Montessori-skola och Gröngöling-ens förskola Föreningen Gröngöling-en			1) Vilka lärmiljöer och artefakter i förskolans lärmiljö beskriver personalen som bidragande till barnens välmående? 2) Vilka föreställningar har barnen om vilka lärmiljöer och artefakter i förskolan som bidrar till deras välmående. 3) Vilka förändringar i lärmiljön, genom artefakter eller aktiviteter kan bidra till barnens välmående? 4) Hur kan personalen medvetandegöra barnen om olika lärmiljöers bidrag till återhämtning?
D. Integrering av utbildnings-miljöer för undervisning i teknik och hållbarhet (2023–2024)	Halmstad kommun: KomTek	2 (+ studenter)	2	Syfte: ta fram en varaktig samverkans- och utbildningsmodell som ska medföra utveckling av undervisning inom hållbar utveckling kopplat till grundskolans teknikämne. Syftet är att dessutom utveckla lärarstudenters teknikdidaktiska kompetens och att beskriva hur denna transformation sker.
E. Forsknings-cirkel om estetik i förskolans undervisning. (2023 – 2024)	Halmstad	3	2	Syfte: undersöka hur förskollärares undervisning kan utformas, med ett mediespecifikt fokus, för att utveckla barns skapande förmågor i dans och utmana dem till ökat lärande.

Erfarenheter av spridning av resultat

Under 2023 har såväl process som resultat spridits från både avslutade och pågående projekt, både i form av populärvetenskapliga och vetenskapliga skriftliga och muntliga bidrag. De vetenskapliga bidragen handlar om vetenskapliga artiklar, konferenspaper samt olika konferens- och nätverkspresentationer. Även de populärvetenskapliga bidragen utgörs av artiklar och muntliga presentationer, men även av workshopaktiviteter.

I Tabell 3 beskrivs de spridningsformer som de enskilda projekten använt sig av samt de specifika spridningsbidragen inom de olika spridningsformerna.

I avstämningar med projektledare för våra ULF-projekt framkommer också att planering av spridningsaktiviteter pågår. Två av projektledarna har under året gått in som gästredaktörer för det temanummer om ULF-projekt inom Karlstadnoden som ska komma ut 2024. Det har varit ett medvetet val för att på högskolan betona vikten av samskrivande med medforskande deltagare inom respektive projekt. Vi noterar nämligen att högskolans forskare hittills står som upphovsmän bakom merparten av den spridning som hittills har gjorts inom avslutade och pågående ULF-projekt. Samtidigt vet vi att spridning tillsammans med deltagare är på gång inom samtliga pågående projekt under 2024. Under hösten 2023 har även planering inom den operativa gruppen påbörjats för att skapa förutsättningar för spridning av resultat genom poddar och genom öppna föreläsningar för verksamma i förskola och skola. En målsättning har formulerats om en poddinspelning per ULF-projekt och att dessa inspelningar ska påbörjas våren 2024. En annan målsättning är att poddavsnitten sker i samverkan mellan deltagande forskare från högskolan och deltagande lärarstudenter och eller pedagoger/lärare/skolledare/skolhuvudmän. Målsättningar har även formulerats för öppna föreläsningar, nämligen att sådana ska hållas digitalt till att börja med. Detta för att möjliggöra för så många som möjligt att delta och på eftermiddagstid efter önskemål från övningsförskolor och –skolor.

Spridning av resultat har under året också varit ett vanligt samtalsämne för erfarenhetsutbyte i den regionala samordningsgruppen som högskolan aktivt deltar i.

Tabell 3: Lista över typer av ”spridningsformat”

Typ av spridning	Projekt	Antal bidrag	Beskrivning av bidrag
Presentationer på vetenskap-liga konferenser, vetenskapliga nätverk etc.	A	1	Edstrand, E., Sofkova Hashemi, S. & Sjöberg, J. (2023). Primary teachers didactical design for students' learning in VR environments. I Book of Abstracts: EARLI 2023. Paper presented at The 20th Biennial EARLI Conference for Research on Learning and Instruction (EARLI 2023), Thessaloniki, Greece, 22-26 augusti, 2023 (s. 13-13).
	B	2	Nehez, J. & Wennergren, A-C. (maj 2023). Samverkan med övningsskolor och övningsförskolor som grund för aktionsforskning. Presentation på NAFUS, Nätverk för aktionsforskning inom utbildning i Sverige. Wennergren, A-C. & Nehez, J. (2023-10-27). Att få syn på det vi inte ser: Samverkan på övningsförskolor och övningsskolor 2014–2023. Presentation på skandinavisk lärarutbildningskonferens, Nordisk Netværkskonference 2023, Köpenhamn.

	D	1	Högström, P. & Högström, J. (2023). The use of Student-Generated Stories to Unveil Pre-Service Teachers' Inner Development and Self-Awareness as Science Teachers in Primary School. EAI DLI Conference Proceedings. Presented at the EAI DLI 2023 - 8th EAI International Conference on Design, Learning & Innovation, Aalborg, Denmark, November 6-7.
Vetenskapliga publikationer	Avslutade projekt	3	Lagergren, A. & Jonasson, K. (2023). Barns berättelser i rörelse och förflyttning: Actionkameror i förskolans undervisning. Utbildning & Lärande.
	A	3	Edstrand, E., Sjöberg, J., Sofkova Hashem, S. (2023). Teachers' Educational Design Using Adaptive VR-Environments in Multilingual Study Guidance to Promote Students' Conceptual Knowledge. I Zaphiris, P., Ioannou, A. (Red) Learning and Collaboration Technologies. HCII 2023. Lecture Notes in Computer Science, vol 14041. Springer, Cham. Edstrand, E., Sjöberg, J., Sofkova Hashemi, S. (2023). The Use of Adaptive VR Environments to Foster Students Learning in Multilingual Study Guidance. I: Brooks, E., Sjöberg, J., Möller, A.K., Edstrand, E. (Red.) Design, Learning, and Innovation. DLI 2022. Lecture Notes of the Institute for Computer Sciences, Social Informatics and Telecommunications Engineering, vol 493. Springer, Cham. Edstrand, E., Sjöberg, J. (2023). Professional digital competence (PDC) in teacher education – teacher candidates reasoning about programming when involved in problem-solving activities with digital tools. Journal of Digital Learning in Teacher Education.
	D	1	Cederqvist, A.-M., Högström, P. (2023). Developing student teachers' PCK for teaching technology with a sustainability edge in primary school. PATT40 Proceedings : Vol. 1 No. October (2023), 1, 2023–2029.
Populärvetenskapliga presentationer på konferenser, arbetsplats-träffar, nätverksträffar etc	Avslutade projekt	1	IDEAS arrangemang: AI (oktober, 2023) moderatorer Patrik Lilja Skånberg och Kalle Jonasson
	A	2	Albert, H., Sahlström, M., & Edstrand, E. (2023). Virtuella lärmiljöer som stöd för elevers kunskapsutveckling i studiehandledning på modersmålet (VRiS). Presentation vid skolchefens rektorsmöte – Båstads kommun. Sjöberg, J. & Edstrand, E., (2023). Erfarenheter av deltagande i ULF-projekt. Grundlärautbildningarnas samverkanstillfälle – framtidens lärarprofession, 28

			mars, 2023. Presentation på samverkansevent vid HH.
	B	2	Nehez, J. (2023-03-28). "Att få syn på det vi inte ser": Exempel på samverkansprojekt. Presentation på samverkansevent vid HH. Nehez, J. (2023-09-22). "Att få syn på det vi inte ser": Exempel på analys i samverkan. Presentation på SamLär, HH.
	E	1	Pastorek Gripson, M. (2023). "Kulturutbildning för alla? Estetiskt lärande och social hållbarhet." Presentation på Estetisk konferens där praktisknära och utvecklande forskning presenterades.
Populär- vetenskapliga texter mm	Avslut- ade projekt	2	Lagergren, A. m fl. 2023-06-18 "Förskolan behöver en digitaliseringsstrategi". Svenska Dagbladet Debatt. Svenson, Liselott (2023) "Kombinera rörelse och digitala verktyg". Intervju med Anniqa Lagergren om ULF-aktiviteter.

Högskolan Väst

Målsättningar för året

Planerna inför 2023 var att genomföra de utvecklingsprojekt som fått medel för detta år. Projekten var antingen inriktade mot att utveckla lärarutbildningen eller att utveckla skolpraktiker hos huvudman. Ytterligare en målsättning var att sätta en organisering som tydliggjorde ULF både internt och externt. Därför omarbetades webben. Vi gjorde också ett årshjul och hade informationsmöten för att nå fler intressenter, framförallt externt men också internt. Dessutom arbetade vi kontinuerligt med övergången till den permanenta verksamheten. De projekt som beviljades medel för 2023 var följande:

- Att begreppsliggöra yrkeskunnande för att främja och synliggöra lärande i yrkesämnena
- Samordnare för nyanländas lärande
- Språkutvecklande arbetssätt i förskolan
- Att bli lärare i två ämnen: en undersökning av relationen undervisningspraktik - identitet i början av lärarkarriären

Organisation

Högskolans lokala organisation består av Marie-Helene Zimmerman Nilsson from 2023-07-01 (projektledare, benämns koordinator på HV), (dessförinnan Jan Gustavsson-Nyckel), Lena Sjöberg, prefekt, medlem i styrgruppen för Noden, två ekonomiska resurser samt kontaktytor till RUC/Forum. Vår interna organisation och web har genomgått en översyn och vidareutvecklats med web - och administrativt stöd. Högskolan Väst organiserar samverkan med det omgivande samhället på institutionen via "Forum". Forum för skola, välfärd och arbetsliv med fokusområde skola och förskola är en mötesplats för samverkan och kompetensutveckling på Högskolan Väst. De genomför både korta och långa utbildningsinsatser för skolor, kommuner och organisationer. Exempelvis kan de bistå vid uppdragsutbildningar, kompetensutvecklingsdagar och föreläsningar för förskolans och skolans personal. Forum för skola, välfärd och arbetsliv ingår också i det nationella nätverket för RUC, Regionalt utvecklingscentrum. Forum har dock inte varit särskilt inblandad i ULF-verksamheten under försöksperioden. Däremot ser vi potential för mer samarbete mellan ULF och Forum framgent. Här ser vi också Övnings(för)skolorna som en given aktör/samverkanspart för ULF framöver.

Barn- och ungdomsvetenskapliga forskningsmiljön (BUV) vid Högskolan Väst var fram till 2022 den sammanhållande forskningsmiljön vid institutionen individ och samhälle. Den omfattade 62 forskare, professorer, docenter, lektorer, ett antal adjunkter samt doktorander. Att utveckla forskning i samverkan med verksamheter och institutionella sammanhang där barn och unga finns, och där professioner som arbetar med barn är verksamma var en viktig del av BUV:s verksamhet och gjorde AIL, arbetsintegrerat lärande, till en central aspekt. Den modell för samverkansforskning

som BUV har utvecklat är ett signum för detta och har resulterat i ett flertal populärvetenskapliga rapporter, vetenskapliga artiklar och böcker. BUV har också varit en inriktning i lärosätets forskarutbildning i AIL. Denna samverkansforskning har i sin tur beröringspunkter med ULF:s försöksverksamhet och därmed har miljön även haft betydelse för ULF. Forskningsmiljöns ledning har bestått av verksamhetsledare, biträdande verksamhetsledare, styrgrupp samt administrativt stöd. Möten inom forskningsmiljön har skett inom olika forskningsgrupper.

Inom BUV var forskningsgruppen Utbildning, policy och aktörskap av betydelse för ULF, då viss forskning som bedrevs inom denna var praxisnära. Forskningsgruppen har haft som fokus att studera och initiera diskussioner om utbildningsinstitutioner ur olika perspektiv. Såväl policy och praktik, lärarprofession och identitet, styrning och kvalitet liksom aktörskap och lärande rymdes inom gruppens intresseområde. Den ämnesdidaktiska gruppen startade upp hösten 2020. Forskningsgruppen bidrar på olika sätt till högskolans ULF-arbete, inte minst genom att flera forskare inom gruppen har genomfört ULF-projekt under projektperioden. Från och med 2024 har forskningsorganisationen gjorts om på institutionen. Den består nu av fem forskningsgrupper: ämnesdidaktik, barn och unga, utbildningsvetenskap, socialt arbete samt human relations. Här är de tre förstnämnda av särskild betydelse för ULF-arbetet på lärosätet.

Forskarskolan KÄKK-kunskap, ämnen och kvalitet i lärarutbildning och klassrum, erbjuder doktorandtjänster i olika ämnen och hålls samman av gemensamma kurser och seminarier. Käkk har fokus på praktknära studier och har som mål att utveckla kunskap om hur olika ämnesinnehåll transformeras i undervisningen. Forskarskolan Käkk är en samverkan mellan Karlstads universitet, Högskolan i Halmstad och Högskolan Väst. På lärosätena finns sedan länge ett utvecklat intresse för praktknära forskning och ämnesdidaktik. Käkk ingår i en stark forskningsmiljö med professorer, forskare och flera pågående forskningsprojekt. Förutom doktoranderna inom KÄKK har Högskolan Väst även en anställd lärare som är doktorand inom pedagogiskt arbete på Göteborgs universitet, vars avhandlingsområde Fritidshem relaterar till ULF

Arbete och aktivitet under året

Samverkansmodeller

Särskilda anställningar och uppdrag

Högskolan Väst har inte utvecklat eller använt sig av några särskilda anställningar eller uppdrag. När det gäller intresset från huvudmannasidan att inrätta särskilda anställningar eller uppdrag inom ULF-verksamheten har intresset varit svagt. Under 2023 arbetade vi dock aktivt för att utveckla denna modell, framförallt mot kommunerna Trollhättan och Vänersborg, men trots många möten har det ännu inte resulterat i fortsatt arbete. Ekonomisk oro och politiska förändringar sades vara

anledningen. Inom högskolan har vi valt att inte inrätta något särskilt uppdrag inom ULF-verksamheten förutom projektledning genom projektledare/ULF-koordinator och prefekt

Aktiviteter för att bedriva och stärka praktisknära forskning utifrån förskolan/skolans behov

Högskolan har under 2023 valt att arbeta med pilotprojekt inom ULF, vilket innebär ett tydligt fokus på praktikutveckling inom lärarutbildning respektive i skolverksamhet hos huvudman.

Skapandet av långsiktiga strukturer för att möjliggöra för lärare, lärarstudenter och forskare att kunna samverka i praktisknära forskning och verksamhetsutveckling

Utöver det som har nämnts tidigare så har det stora flertalet huvudmän i området hittills inte visat ett stort intresse för att skapa långsiktiga strukturer. Vi har emellertid utvecklat mer långsiktiga strukturer med Kunskapsförbundet Väst och Vara kommun. Med Vara kommun påbörjades planering av samarbete kring ULF-projekt vid halvårsskiftet 2023 och har sedan pågått fram till 2024. Utifrån att skolorna har arbetat under flera år med läsförbättring i linje med kommunens gemensamma satsning är det planerade ULF-projektet fokuserat på samma område. Tre forskare från högskolan samarbetar med två rektorer samt utvecklingschef i kommunen. I början av 2024 genomfördes den första workshopen med lärare från låg-mellan-och högstadiet. Avtal kommer att tecknas inom kort.

Erfarenheter av att teckna avtal

Utifrån ett övergripande perspektiv har processen fram till att teckna avtal sett olika ut pga. variationer i intern organisation hos huvudman. Därutöver finns det behov av att ULF-forskare på HV i högre grad får en förståelse för vad det innebär att vara ULF forskare och hur det skiljer sig från traditionell forskning. Under 2023 har högskolan ändrat tillvägagångssätt. Att teckna avtal ligger sker nu i huvudsak genom projektledare/koordinator i kontakt med ansvarig huvudman.

Tabell 1: aktiva avtal under året

Projektnamn (projekttid)	Skolhuvudman	Antal medforskande verksamma	Antal medforskande från akademi	Problembeskrivning/forskningsfråga/etc.
1. Att begreppsliggöra yrkeskunnande för att främja och synliggöra	Kunskapsförbundet Väst Uddevalla Kommun Tanum kommun	5	5	Syftet var att beskriva <i>hur yrkeskunnande begreppsliggörs</i> i gymnasial yrkesutbildning (inkl. vuxenutbildning) för att utveckla yrkesläroprogrammet genom didaktisk utveckling.

lärande i yrkesämnena 2021-2024				Belysa vilka kunskaper, erfarenheter och relationer som elever och lärare i yrkesprogram respektive yrkeslärarutbildare uppfattar som <i>resurser för lärande i yrkesämnena samt utveckling till en skicklig lärare respektive lärarutbildare</i>. Utveckla kunskap om hur undervisningens kvalitet och elevers lärande kan främjas med hjälp av praxisnära forskning. Bygga en forskande miljö genom att gemensamt engagemang i projektet, delta i och själva organisera forskningskonferenser, publicera. Exempel på forskningsfrågor: <i>What does a skilled VET teacher do?</i> <i>What processes, experiences and relations are significant for developing these skills and capabilities?</i>
2.Enactment-att skapa förutsättningar för nyanländas lärande 2022-2023	Lidköping, Sotenäs, Strömstad, Orust, Lysekil, Färgelanda, Bengtsfors, Vänersborg	2	-	Studie 1 Hur beskriver samordnarna sin roll och sitt lokala uppdrag i kommunen? Vilken bild ger samordnarna av organiseringen av undervisningen för flerspråkiga elever? Möjligheter? Svårigheter? Utmaningar? Hur skapar samordnaruppdraget förutsättningar för iscensättningen av den nya kursplanen? Vilka konsekvenser kan detta få i den lokala praktiken och för lärarutbildningen? Studie 2 Vilken bild ger huvudmännen om samordnarnas uppdrag? Vad får det för konsekvenser för beslut som fattas om skolans organisering för flerspråkiga elever och deras målluppfyllelse? Hur påverkar det lärarprofessionens förutsättningar att bedriva en framgångsrik undervisning för flerspråkiga elever samt lärarutbildningarna?

				Vilka effekter får det på högskolans möjligheter att skapa undervisning som förbereder studenterna på lärarprofessionens komplexitet?
3.Språkutvecklande arbete i förskolan 2022-2023	Trollhättans stad	2	24	Trollhättans kommun har initierat ett ULF-projekt med forskare på Högskolan Väst gällande att vid förskolor inom kommunen kartlägga och analysera frågeställningar med koppling till aktuell skolforskning. I fokus står språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt vid dessa förskolor och hur kan det främjas i en flerspråkig kontext. Syftet med uppdragsforskningen är att kartlägga och analysera språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i förskolan
4. Att bli lärare i två ämnen: en undersökning av relationen undervisningspraktik - identitet i början av lärarkarriären 2022-2024	2	2		Projektet fokuserar utvecklingen av ämnesläraridentiteter i början av karriären. I nyblivna lärares undervisningspraktik kan övergången mellan att vara lärare i ett ämne till att vara lärare i ett annat bli en utmaning. Dessa övergångar är dock i hög utsträckning outforskade. Den här studien syftar till att undersöka de sätt på vilka professionella identiteter uppstår i och influeras av ämnespraktiken för lärare som undervisar i två ämnen.

Erfarenheter av spridning av resultat

Flertalet av lärosätets ULF projekt presenteras vid en ämnesdidaktisk konferens varje höst med många besökare från olika huvudmän. ULF forskning presenteras också internt vid in-stitutionens egen forskningskonferens, "Decemberkonferensen", vid programmöten och av-delningsmöten. Därutöver presenteras vissa av projekten vid andra konferenser samt att det skrivs artiklar och rapporter.

Tabell 2. Lista över typer av "spridningsformat"

Format	antal	Ev. kommentar/beskrivning/lärdomar
--------	-------	------------------------------------

1.Konferenser	2	NordYrk (NordYrk is the Nordic research network on vocational education and training) i Bergen 7–9 juni, titel: Att begreppsliggöra yrkeskunnande inom olika praxisgemenskaper Att arbeta med ett ULF-projekt och bygga en forskande miljö kring utbildningen – några utmaningar och frågor: presentation vid samverkanskonferensen i övningsskoleprojektet den 8 mars
1.Pop vetenskapligt		
1.Vetenskapliga artiklar	3	Conceptualizing and mediating vocational knowing in VET and VTE – how bringing them together can provide new insights for vocational pedagogies, Nordic Journal av Education and training, NJVET- inskickat Yrkeslärarutbildares utveckling av yrkesdidaktik som professionskunskap (Tidskrift Skandinavisk tidskrift for yrker i utvikling, SJVD)- under arbete Från "APL-kvarten" till metodologi: om att utvidga varandras horisonter i samarbete (Tidskrift Forskning och Förändring) - inskickad
1.Återkommande möten		Vi delgav kontinuerligt varandra våra resultat från tre fall för diskussion Svårigheter att planera internt och externt Vi fokuserade lärarutbildares utveckling av kompetens
1.Yrkeslärarprogrammets utveckling genom programmöten	2	Slutet av vårterminen: utvecklingsarbete kring reflektionsverktyget/genomlysning av VFU-kursen; utveckling av YTK200 kring yrkesdidaktiska modeller; kartläggning av examinationer vid Yrkeslärarprogrammet för att skapa ett sammanhang Presentation av projektet vid programmöte vid höstterminens start med anledning av flera nyanställningar av kollegor Presentation av resultat den 6 december vid programmöte, följd av runda bordssamtal om utfallet och hur resultatet kan på sikt tillämpas i undervisning på yrkeslärarprogrammet vid bytet av programansvarig Diskussion kring Vilka förväntningar man har när man går in i skrivprojekt
1.Möte med forskare om att skriva i olika konstellationer		

		Processens olika delar, vad är svårt och vad är lätt Artikelns delar och struktur Vetenskapliga krav Hur delar man upp arbetet fallgropar mm
1.Återkoppling till huvudman		Den 17/11 "Apl-kvarten: som metod i yrkesutbildningen" presentation och diskussion vid arbetslagsmöte, Bygg- och anläggning, Kunskapsförbundet Väst, Magnus Åberggymnasiet Tanum kommun: I denna fallstudie återkopplades dels via arbetslagsmöten mellan våra medforskande yrkeslärare och övriga arbetslaget, inklusive huvudman och specialpedagog. Specialpedagogen medverkade även i det gemensamma utformandet av en reflektionsjournal för eleverna. Vidare blev rektor tjänstledig och en av våra medforskande yrkeslärare blev tillförordnad rektor och därmed har en del återkoppling till huvudman skett så att säga per automatik.
2.Samordnarträffar inom nätverket för nyanländas lärande Informerat vid RUC-träff i Stockholm Institutionens decemberkonferens 2023 Kommande spridning: Rapport till Skolverket Nättidskriften Venue		
3.Resultatredovisning för Återkoppling av resultaten skedde till Trollhättans stads förvaltningsledning och rektorsgrupp samt till Utbildningsnämnden i samråd med förvaltningsledning		
4.Spridning kommer att ske under 2024		

Reflektioner

Att skapa en ULF-forskare

Att forska praktikinära eller praktikutvecklande är svårt och det är få forskare och lärare som fram till nu besitter den kunskapen och erfarenheten. Det är en lärdom som HV har gjort i relation till ULF:s försöksverksamhet. Därför bör man anordna kurser, seminarier och works-hops i syfte att kompetensutveckla forskare och lärare till att bli en ULF-forskare.

Att skapa en mottagarkompetens för ULF hos huvudman

På samma sätt som punkten ovan argumenterar för kompetensutveckling bör den lokala sko-lan skapa en mottagarkompetens som möjliggör att ta del av och delta i ULF-projekt. Därför kan man fundera på hur man på bästa sätt kan skapa en mottagarkompetens för ULF hos huvudman då den enligt våra erfarenheter inte återfinns i alla verksamheter. Det innebär att huvudmannen måste skapa förutsättningar att delta i ULF genom att organisera för lärarnas medverkan och kompetens samt ge tidsmässiga förutsättningar som finansiell motfinansiering.

Tematisering av ULF

Det har varit svårt att hitta de rätta kommunikationskanalerna i kontakt med huvudmännen. Vi har därför idag startat upp detta arbete mer systematiskt där målet är att varje intresserad huvudman skall ha en kontaktperson för ULF som fångar upp kommunikationen mellan lärosätet och huvudman, men som också ansvarar för att ULF- information och -kommunikation inom huvudmannens organisation fungerar. Kontaktpersonen bör också hantera frågor om avtalsskrivande.

Flera av våra projekt inom modell 2 har haft rektorer eller lärare som kontaktpersoner inom huvudmannens organisation. Ett flertal gånger har därför information om att den lokala skolan deltar i ett ULF-projekt stannat på lokal nivå. Det har exempelvis påverkat avtalsskrivande då rektor inte har delegation att teckna avtal.

Olika utvecklingsprojekt parallellt inom skolan

I flera av våra projekt har vi identifierat en kollision mellan olika utvecklingsprojekt i skolan som går parallellt med ULF-projektet. Dels är det svårt att bedöma eventuella effekter och genomslag av ULF-projektet, dels är det svårt för deltagande lärare att navigera mellan de olika projekten samt att forskaren ställts inför utmaningar i genomförandet. Denna parallellorganisering kan hanteras bättre om ULF som verksamhet kommer in i huvudmannens ordinarie utvecklingsverksamhet och införlivas in i verksamhetsplaneringen.

En de-professionaliserad lärarprofession?

Många av högskolans ULF projekt i mötet med den lokala skolan och dess lärarna har stött på svårigheter när det skall formuleras forsknings-och utvecklingsfrågor. Dels är det en fråga om vem som initierar projektet, dels är många skolor och dess lärare insocialiserade i ett arbetssätt när det gäller skolutveckling som baseras på korta kurser, moduler och vad som i Danmark beskrivs som konceptpedagogik. I ett sådant arbetssätt behöver läraren inte formulera sina frågor, analysera sin praktik eller fundera på lokala behov då huvudmannen redan har gjort det på ett övergripande plan och man skall gå en kurs eller modul för att hantera och eventuellt lösa det identifierade utvecklingsbehovet.

På sikt leder en sådan utvecklingsmodell till att lärarprofessionen blir de-professionaliserad och inte förmår att ställa eller formulera de frågor eller

utvecklingsbehov som finns klassrum-met. Den deltagande målstyrning som en tidigare läroplan talade om, dvs att det är läraren i klassrummet som bäst vet vilka utvecklingsbehov som finns och som skall vara styrande för hur skolutveckling skall formuleras är mer eller mindre satt ur spel i många av de skolor som vi har bedrivit ULF-projekt i.

Denna styrningsproblematik återfinns hela vägen från myndighetsnivå så som Utbildningsdepartement, Skolverk, Skolinspektion ner till klassrummet. Kännetecknande är att styrnings-kedjan är mer eller mindre projektorganiserade med fokus på olika problem eller utmaningar som både genom tid, innehåll, organisation och ekonomiska incitament i hög grad formulerar vad och hur huvudmannen genomför sin skolutveckling. I denna styrningskedja återfinns lärosätet och lärarutbildningen som en leverantör av kurser, moduler och koncept, vilket tenderar att både de-professionalisera lärarprofessionen och skapa en projektifiering av skolutveckling och praktikinära forskning. Det är i ljuset av detta som vi ser svårigheten för lärare att faktiskt ta möjligheten att formulera egna utgångspunkter för sin utveckling samt att man gör om forskningscirkel till kurser och moduler och ser det som ett roligt avbrott i en rutiniserad vardag.

Ekonomisk resurs – svårt med planering och långsiktighet

För att råda bot på det som ovan skrivs fram är det viktigt att medelshanteringen inom ULF är långsiktig och att lärosätet vet hur mycket ekonomiska medel som kommer att finnas i verk-samheten på ex en rullande treårig budget. En långsiktig ekonomisk resurssättning underlättar framgent, dels den interna planeringen vid lärosätet, dels kontakten med huvud-man som möjliggör längre tidshorisonter för den praktikinära och utvecklande forskningen. Det skulle innebära en bättre möjlighet till det som ovan nämns som tematisering eller utveckling av forsknings- och utvecklingsprogram utvecklade tillsammans med huvudmannen.

Karlstads universitet

Målsättningar för året

Målsättningen för ULF-arbetet vid Karlstads universitet 2022 sammanfattas i nedanstående punkter:

- Initiera forskningsprojekt med utgångspunkt i den genomförda behovsinventeringen
- Fler avtal tecknade med skolhuvudmän
- Fortsätta arbetet med förenade tjänster
- Sprida resultat genom fler kanaler
- Öka samverkan med lärarprogrammet

Organisation

Det operativa lokala arbetet har under 2023 letts av en forskningskoordinator (Jesper Haglund) som har stöd av ett arbetsutskott (AU) bestående av projektledaren för ULF-noden (Yvonne Liljekvist), RUCs föreståndare (Monica Evermark), samt kommunikatör (Maria Nilsson). AU har haft uppgifter främst i relation till samverkan mellan Karlstads universitet och skolhuvudmän lokalt, men också i relation till det samordnade uppdraget för Karlstadsnoden, samt i relation till ägarskapet av försöksverksamheten. AU har stöd av lärarutbildningskansliet. AU har under året i snitt träffats fem gånger.

Beredande organisationen har bestått av ett ULF-råd, som är sammansatt av representanter från skolhuvudmän och lärosäte, samt med externa ledamöter. ULF-rådet hade två möten under året.

Forskningskoordinator rapporterar till Dekan för Lärarutbildningsnämnden (LUN), som har kvalitetsansvaret.

Arbete och aktivitet under året

Särskilda anställningar och uppdrag

Typ av uppdrag	Antal personer	Kommentar/beskrivning/lärdomar
Forskningskoordinator	1	20% Medfinansiering till ULFprojektet från LUN
Kommunikatör	1	10% Medfinansiering till ULFprojektet från LUN. Spridning av resultat
ULF-råd	8	Partssammansatt råd för att bereda förslag till LUN (in-kind)
Förenad tjänst, koordinator	1	10% ULF medel, 10% kommun (in kind)

Aktiviteter för att bedriva och stärka praktisk forskning utifrån förskolan/skolans behov

Det huvudsakliga arbetet under 2023 har tagit avstamp i den behovskartläggning som genomfördes i samverkan med skolhuvudmännen (skolchefsgruppen i Värmland och RUC) under 2021-22.

Kartläggningen renderade i ett hundratal identifierade behov. Dessa behovsbeskrivningar sorterades och tematiserades av forskningskoordinatorerna i samverkan med RUCs föreståndare i termer av utvecklingsbehov på olika nivåer. Åtta av dessa utkristalliserades till tematiker med potential för att kunna utgöra grunden för forskningsprojekt. Tematikerna matchades mot de kompetenser och forskningsinriktningar som beskrivits i behovsinventeringen av olika forskargrupper vid Kau. De åtta tematikerna lyftes därefter till ULF-rådet för vidare beredning och slutligen föreslogs fyra tematiker som lämpliga att arbeta vidare med, varav tre startades (*Klyfta i elevers användning av engelska; Samarbete mellan skolbibliotek, skola och hem; Demokratiuppdrag i förskolan*, se tabell nedan) efter Rundabordssamtal där till samtliga skolhuvudmän (kommunala och fristående) inom RUCs samverkanskommuner var inbjudna att delta. I samtalen deltog representanter (lärare, skolledare, skolchefer) från fem olika skolhuvudmän.

Aktiviteter som är ringar på vattnet från tidigare avslutade projekt har pågått under året. Ett exempel är LISA-PLOT där resultat från forskningsstudier anpassats till en modell för undervisningsutveckling där RUC varit en viktig infrastruktur/facilitator. Projekt som initierats inom ramen för ULF har också utvecklats genom att externa medel erhållits, t.ex. "Kollegial planering och efterarbete som ämnesdidaktisk skolutveckling"

Skapandet av långsiktiga strukturer för att möjliggöra för lärare, lärarstudenter och forskare att kunna samverka i praktisk forskning och verksamhetsutveckling

Syftet med att arbeta utifrån en behovskartläggning och via rundabordssamtal, har varit att utveckla en hållbar modell för att identifiera behov och initiera forskning i samverkan mellan förskolans/skolans verkamma och forskare vid lärosätet. Tanken med modellen är den ska främja ömsesidig lyhördhet och kreativitet för att finna former för att hantera många av de organisatoriska hinder som finns för ULF-forskning. Arbetssättet i modellen verkar lovande. Det handlar dels om att hitta strukturer där den långa tidsbågen i att gå från behovsidentifiering till att formulera ett forskningsproblem erkänns (vilket är en helt avgörande kvalitetsaspekt i forskningen), dels om att formulera en gemensam arena där alla parter möts och kan samtala och förstå varandras kunskaper och erfarenheter och vilka möjligheter de ger in i ett gemensamt forskningsprojekt.

Genom de forskningsprojekt som organiserats via ULF, har också möjligheter öppnats för lärarstudenter och masterstudenter (inom specialpedagogik, ämnesdidaktik, skolutveckling) att göra sina examensarbeten i anslutning till dessa. Målet är att utveckla detta till att gälla en substantiell andel av uppsatserna. Lärarutbildare (adjunkter, lektorer) deltar i flera forskningsprojekt och har skrivit masteruppsatser i ULF-relaterade projekt. Även öppningar för doktorandprojekt har uppstått i relation till de forskningsprojekt som initierats och genomförts.

Specifikt mot lärarprogrammen har arbete med att stärka forskningsanknytningen i övningsskolor/VFU, genom utveckling av didaktiska modeller där arbete sker över flera ämnen och program och tillsammans med lärarutbildare.

Eftersom Karlstads universitet är en av de fyra projektägarna för ULF, så har mycket av arbetstiden som avsatts till ULF-koordinering under 2023 handlat om att arbeta på den nationella nivån. Även här har arbetet varit intensivt för att skapa långsiktiga strukturer för att möjliggöra samverkan i praktikinära forskning och spridning av resultat.

Erfarenheter av att teckna avtal

Vid avtalsskrivning har vi den så kallade Värmlandsmodellen som grund, sedan skrivs enskilda avtal eller överenskommelser med respektive skolhuvudman. Här ryms både mindre och större projekt både inom ULF och samarbeten och projekt som inte har direkt finansiering av ULF-medel.

Nedan listas projekt som varit i gång under 2023. Projekt som avslutats under året markeras med *. Förutom dessa projekt har

Projektnamn	Skolhuvudman	Antal medförskande verksamma	Antal medförskande från akademi	Problembeskrivning/forskningsfråga/etc.

*Digital teknik som brygga mellan lärarutbildning, yrkesutbildning samt arbetsplatsförlagt lärande	Lillerudsgymnasiet AB	4	4	Det finns en svårighet att få en rättvis bedömning av APL. För att få underlag för en bättre bedömning och kunna titta på hur elever utför arbetsuppgifter och kunna fortsätta arbeta med detta i grupper när de kommer in på skolan igen, så behövde bedömningspraktiken utvecklas. Fyra yrkeslärare på Lillerudsgymnasiet utformade tillsammans med forskare och lärarutbildare från Karlstads universitet digitala multimodala loggböcker som skolans elever arbetade med när de var ute på APL. Eleverna har arbetat med text, bild och ljud och uppdragen i loggboken har en tydlig koppling till centralt innehåll, ämnets syfte och kunskapskraven.
*Förskollärares ansvars- och ledarskapsuppdrag	Bengtsfors kommun	6	1	Syftet är att arbeta med professionsutveckling på vetenskaplig grund och med beprövad erfarenhet. Fokus är det specifika ansvar som förskollärare har enligt styrdokument, vad det innefattar och hur de ska ta sig an uppdraget med fokus på att leda arbetet. Utgångspunkten är de frågor deltagarna har och vi kommer tillsammans att söka efter svar. En viktig del är att de som arbetar i praktiken ska reflektera och prova det som vi pratar om eftersom detta praktiserande kommer generera nya frågor att diskutera. Detta blir då ett sätt att arbeta praktiskt på vetenskaplig grund och med beprövad erfarenhet. I projektet används olika samtalsmetoder för att fördjupa och fokusera. Metoderna kan deltagande förskollärare också använda på sina arbetsplatser

				som en del i projektets mål att utveckla och stärka förskollärares pedagogiska ledarskap och ansvar.
*Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse i fritidshemmets undervisning	Kommunal skolhuvudman	två fritidshemsavdelningar	3	Fritidshemmets utmaningar och möjligheter utgör ramen för forskningsprojektet. Syftet är att förstå och utveckla undervisning i fritidshem med ett ämnesdidaktiskt fokus på kunskap, undervisning och lärande. Fokus ligger på ett av läroplanens utpekade centrala innehåll i fritidshemmet: lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse. Projektet är upplagt som en fallstudie på två fritidshemsavdelningar där personalen tillsammans med forskarna formulerat problemområden.
*Utmaningar i det uppkopplade klassrummet. Rum för lärande i en digitaliserad skola	Kommunal skolhuvudman	2	4 (varav en lärare med delad tjänst)	I forskningsprojektet prövas en samverkansmodell som innebär att forskare, lärare och elever tillsammans kartlägger de utmaningar som uppstår i samband med klassrummens digitalisering. I projektet prövas en modell som bygger på att lärare och elever samverkar med forskare. Det övergripande syftet är att fördjupa

				kunskapen om vad som händer med undervisningen i ett klassrum där digitala verktyg används och på sikt stärka och utveckla kunskap om undervisningens digitalisering. Forskningsprojektet har i huvudsak använts sig av reflekterande samtal med utgångspunkt i analyser av ett rikt datamaterial bestående av videoinspelningar. Strävan är att skapa ett likvärdigt möte mellan deltagare med olika erfarenheter
Konsten att lära sig svetsa*	Torsby kommun	1(+arbet slag)	3	I projektet Konsten att lära sig svetsa – en studie om undervisning och lärande på industritekniska programmet har fokus varit att i samarbete mellan svetslärare och forskare systematiskt pröva och utveckla svetsundervisning på vetenskaplig grund för att öka förutsättningarna för elever att lära sig det de förväntas lära sig i svetsundervisningen. Undervisningen har skett i iterativa cykler inspirerad av Learning study metoden, baserad på CAVTA (Conversation Analysis and Variation Theory Approach) som didaktisk teori. Projektet har möjliggjort en (yrkes-))ämnesdidaktisk professionsutveckling riktad mot hur man kan skapa förutsättningar för undervisning och elevers lärande i specifika undervisningsinnehåll inom svetsundervisningen. Resultaten kan bidra till att utveckla yrkesämnesundervisning på vetenskaplig grund.

Klyfta i elevers användning av engelska	Filipstads kommun, Sunne kommun, Karlstads kommun	12	3	Projektet består av två delar – där den första delen undersöker vad som ligger bakom de olika färdighetsnivåerna hos eleverna. Den andra delen baseras på den första delen och fokuserar på strategier som tillgodoser alla elevers behov och hur de strategierna fungerar. Lärare från fyra högstadieskolor deltar i projektet. De har ett nära samarbete med forskarna, och har tillsammans med dem utarbetat studiens upplägg och genomförande Uppsatser som elever skriver kommer att ligga till grund för olika språkliga analyser som ska visa på elevernas färdighet i engelska. För att få en bild av vilka faktorer som kan ligga bakom skillnader jämförs resultaten från de språkliga analyserna med resultaten från en enkät som eleverna har fyllt i. I första hand är forskargruppen ute efter att hitta samband mellan de språkliga faktorerna i uppsatserna och de olika bakgrundsfaktorerna i enkäten.
---	---	----	---	---

Samarbete mellan skolbibliotek, skola och hem	Karlstads kommun	10 (lärare och bibliotek arier)	4	Bakgrunden till forskningsprojektet är den statliga utredningen Skolbibliotek för bildning och utbildning (SOU 2021:3). Där betonas att en skolbiblioteksplan som kopplas till det systematiska kvalitetsarbetet bland annat kan bidra till att utveckla verksamheten i skolbiblioteken. Forskningsprojektets övergripande syfte är att fördjupa förståelsen för hur lärare och skolbiblioteksansvariga kan samverka i olika läsfrämjande aktiviteter samt hur lärare kan samverka och nyttja skolbiblioteken på olika sätt. Projektets metod är aktionsforskning, vilket innebär att forskare och verksamma tillsammans arbetar med forskning och verksamhetsutveckling. Under läsåret 23/24 pågår arbetet att tillsammans med lärarna planera aktioner som sedan genomförs i skolan, samt att diskutera olika teoretiska perspektiv och förhållningssätt. Den samlade analysen, formulering av resultat och slutsatser genomförs hösten 2025.
Demokratiuppdrag i förskolan	Fristående skolhuvudman	3	3	Projektet är ett samverkansprojekt med verksamma vid en mindre förskola. I projektet utforskas olika förståelser av förskolans demokratiuppdrag och pedagogiska strategier för att utveckla demokratiarbetet på en mindre förskola.
Organisering av undervisning för att stödja elevers lärande inom naturvetenskapliga ämnen	Arvika kommun	1 (forskande lärare) 10 medverkande lärare	2	Ett aktionsforskningsprojekt med utgångspunkt i verksammas problemformulering gällande elevers låga resultat i NO-undervisning. Fokus på ämnesinnehåll, utveckling av arbetssätt och öka kvaliteten i laborativa moment

Förenad tjänst	Arvika kommun	1		Projektkoordination ULF, spridning
----------------	---------------	---	--	------------------------------------

Erfarenheter av spridning av resultat

Under året har medel för spridning avsatts (bl.a. för att stötta verksamma i skolan) till både pågående och avslutade projekt. Det har använts till konferenser, färdigställande av artiklar och populärvetenskaplig produktion. Samskrivna forskningsartiklar har bland annat publicerats i temanummer i tidskrifterna Forskul 11(1) och i Utbildning och lärande 17(2). Genom att stötta lärares deltagande i "minikonferenser" vid Kau, där forskningsprojekt har presenterat sitt arbete och sina resultat under trevliga former, kan kunskaper från aktuell forskning få spridning till många lärare och skolor

Medel för spridning har också avsatts till kommunikatör för stöd till forskargrupper med ULF-medel (gäller även avslutade projekt) för webb, pressmeddelanden, intern och extern kommunikation. Allt material finns på dels www.ulfavtal.se, dels på www.kau.se. Spridning sker också i etablerade nätverk via RUCs styrgrupp och Pedagog Värmland.

Medel till enskilda projekt för dokumentation av projekt är också överflyttade till 2024 för att ta höjd för behov av stöd till att "skriva klart" även finns efter att projektiden gått ut.

Övrigt av intresse

Vi har även under 2023 jobbat med utmaningarna med "långa bågarna". Det handlar om att forskningsinitiering, genomförande och dokumentation av forskning tar tid. De olika årshjulen vi har och de olika ekonomiska- och styrsystemen ställer krav på långsiktighet och uthållighet i relationerna. Det finns också identifierade behov av en struktur för att "få ut" information till berörda inom såväl skola som akademi.

Vi har positiva erfarenheter av modellen med behovskartläggning och tre större projekt har startats under året. Men vi behöver tills nästa omgång hitta ett snabbare sätt att arbeta "trots" våra olika årshjul, traditioner och organisationsmodeller.

Fortsatt arbete med förenade tjänster inför kommande år, där ett uppdrag kommer vara forskningskoordinator i ULF.

Denna rapport beskriver arbetet med ULF under år 2023. ULF står för utbildning, lärande, forskning. Det är en nationell försöksverksamhet som syftar till att öka samverkan mellan akademi och skola, med ett särskilt fokus på praktikinlärande forskning. ULF är uppdelat i fyra noder. Linköpings universitet ingår för närvarande i Karlstadnoden tillsammans med Karlstads universitet, Högskolan väst och Högskolan i Halmstad. Arbetet med ULF startades med en försöksperiod som pågick mellan 2017 och 2021. Därefter följde en ny försöksperiod som pågår mellan 2022 och 2024. I denna rapport beskrivs arbetet med ULF vid Linköpings universitet under året 2023. Rapporten är skriven av Anja Thorsten, projektledare för ULF vid Linköpings universitet.

Målsättningar för året

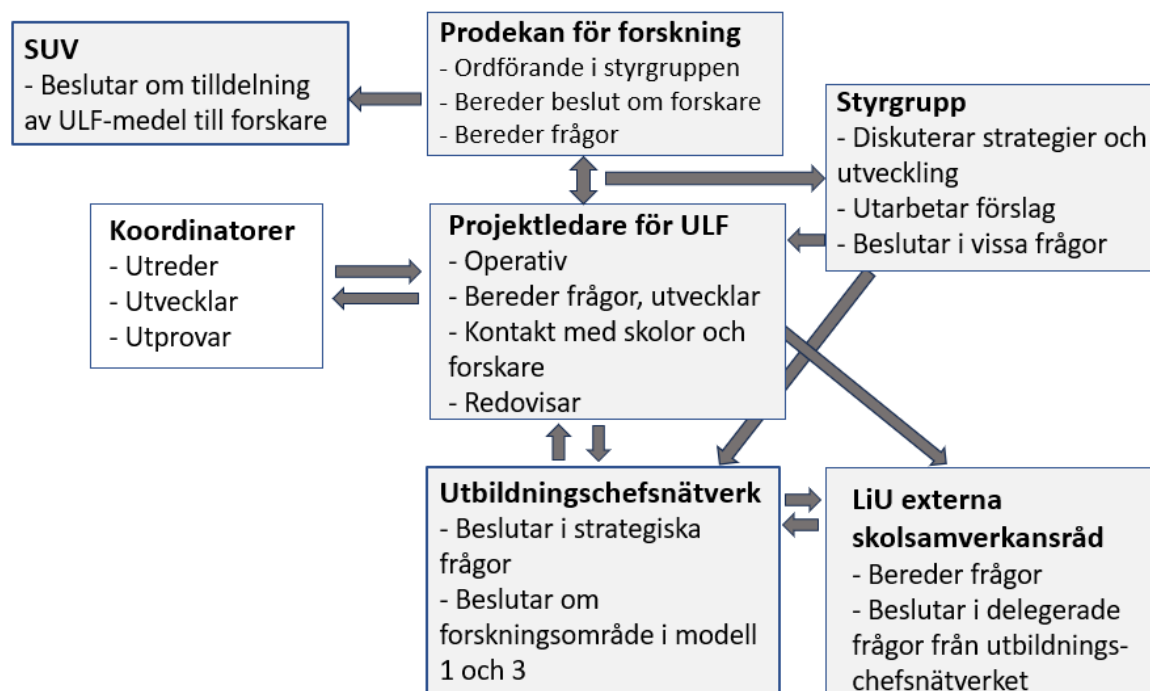
Inför 2023 hade vi följande prioriterade utvecklingsområden:

1. Koppla ihop olika ULF-projekt för att möjliggöra ett större kunskapsbygge, genom att bland annat utveckla en ny modell (ramprojekt)
2. Fortsätta etablera och utveckla samarbetet i den nya noden
3. Utveckla möjlighet till utvecklingsorienterade examensarbeten och uppsatser
4. Förbättra kommunikationen om ULF, uppgradera hemsidan, arbeta med spridning av ULF-resultat samt nå ut till fler skolor om att det går att söka ULF-projekt
5. Se över styr- och beslutsstrukturer inom ULF

Organisation

Under 2023 har organisationen sett ut i stort sett som under 2022. I nedanstående modell illustreras hur ULF-arbetet är organiserat vid LiU.

Figur 1. Illustration över organisationen av ULF vid Linköpings universitet

Projektledaren för ULF sköter det fortlöpande arbetet inom ULF. Det innebär kontakt med skolhuvudmän, lärare och forskare, hantering av avtal, information om ULF i olika sammanhang och arbete med spridning via bland annat en konferens. Projektledaren har regelbunden kontakt med forskare som leder ULF-projekt genom att följa upp, dokumentera och stötta. För att driva och utveckla ULF framåt bereder projektledaren frågor och kommer med förslag, ofta i nära samarbete med prodekanen för forskning. Projektledaren för ULF samarbetar också med *koordinatorer*. De har en tidsbestämd projekttid för att arbeta med någon avgränsad form av utveckling, utprovning eller utredning.

Prodekan för forskning samarbetar nära med projektledaren för ULF och bereder frågor och diskuterar möjliga utvecklingsspår. Prodekanen står för kopplingen till styrelsen för utbildningsvetenskap (SUV) och bereder beslut och frågor som ska tas upp där. Dessutom är prodekanen ordförande i styrgruppen.

Styrgruppen är den grupp som lägger upp strategier och utarbetar förslag. I gruppen ingår projektledaren för ULF, prodekan för forskning, föreståndare för LiU skolsamverkan samt tre kommunrepresentanter, en från en liten kommun, en från en mellanstor kommun och en från en stor kommun. Kommunrepresentanterna sitter på tre år och byts ut vid olika tillfällen. Under året har kommunrepresentanterna kommit från Åtvidabergs kommun, Motala kommun och Norrköpings kommun (som byttes till Linköpings kommun under hösten). Styrgruppen tar också beslut i vissa frågor. Det

handlar om frågor rörande vilka skolor som ska delta i modell 2 och frågor rörande utvecklande av nya strategier och modeller. Styrgruppen kan delegera dessa frågor till vissa deltagare i gruppen. Till exempel vid beslut rörande modell 2 utsågs en grupp bestående av projektledaren, en skolhuvudman samt föreståndaren för LiU skolsamverkan. Styrgruppen kan ge projektledaren i uppdrag att utföra eller utveckla vissa områden.

Utbildningschefsnätverket hette tidigare skolchefsnätverket. De får underlag som har beretts av styrgruppen, projektledaren eller av LiU externt skolsamverkansråd. Det kan till exempel vara övergripande strategiinriktningar inom ULF. Det huvudsakliga uppdraget för utbildningschefsnätverket består i att besluta vilka kommunövergripande forskningsprojekt (modell 1 och ramprojekt) som ska genomföras.

SUV, styrelsen för utbildningsvetenskap, tar beslut rörande vilka forskare som ska leda ULF-projekt.

Rörande organisationen har under 2023 främst en övergripande fråga diskuterats: hur skolhuvudmän ska ha en aktiv del i ULF-arbetet. I relation till denna fråga har samarbetet med utbildningschefsnätverket diskuterats. Nätverket har varit belastat med många frågor och det har varit svårt att få utrymme för ULF-frågorna på deras möten. Dessutom ingår i nätverket chefer som ofta är långt ifrån den egna verksamheten, vilket har gjort det svårt för dem att komma med inspel och beslut i vissa ULF-frågor. Detta har föranlett en diskussion om huruvida utbildningschefsnätverket är rätt organ för samarbete rörande ULF-frågor. I nuläget kvarstår befintlig organisation, men vi har jobbat med att tydligare bereda frågor inför att de ska tas upp på utbildningschefsnätverket. Dessutom har vi utnyttjat att en av ledamöterna i styrgruppen också deltar i utbildningschefsnätverket. Det har möjliggjort att han har kunnat lyfta frågor och ta kontakter som har underlättat processen, vilket har gjort att samarbetsformerna har förbättrats.

Arbete och aktivitet under året

Under de kommande rubrikerna beskrivs LiUs arbete med olika modeller samt övriga aktiviteter under 2023. Under 2023 har vi fortsatt med modell 1 och 2. Vi har också påbörjat arbetet med en ny modell, modell 3 eller så kallade ramprojekt.

Samverkansmodeller

Vi arbetar i huvudsak med två modeller, modell 1 och modell 2.

Modell 1

Modell 1 är tvååriga projekt som bygger på kommunernas systematiska kvalitetsarbeten. Modellen byggs upp av tre faser. Nedan beskrivs kortfattat de tre faserna.

Fas 1: Förberedande fas

I utbildningschefsnätverket tas beslut om prioriterade forskningsområden. Sedan får kommuner anmäla intresse av att delta. LiU rekryterar forskare, vanligen två forskare med 20% vardera. De deltagande kommunerna rekryterar vanligen två medforskande lärare vardera, där de medforskande lärarna har 20% vardera.

Fas 2: Forskningsfasen

Under två år genomför forskningsteamet praktisknära forskning. De avgränsar forskningsområdet och formulerar forskningsfrågor som de undersöker med de metoder forskningsgruppen väljer. Deras resultat sprids via konferenser, rapporter och/ eller artiklar.

Fas 3: Uppföljande spridningsfas

Denna fas syftar till att fortsätta spridningen av projektets resultat och möjliggöra för fortsatt samarbete mellan kommuner, medforskande lärare och forskare. Terminen efter projektet avslutas får forskarna 5% för att fortsätta ha kontakt med kommunerna och att sprida projektet. De medforskande lärarna för avtal med respektive kommun angående hur de kan fortsätta arbeta med att sprida forskningen.

Inom ramen för modell 1 genomfördes fas 3 i två projekt: Ledarskap för lärande och Digitalitet jag vet (se Slutrapport för ULF, 2019-2021). Språkutveckling i förskolan avslutades januari 2022. Utöver det påbörjades två nya modell 1-projekt i augusti 2022. De tre sistnämnda projekten beskrivs kortfattat nedan.

Språkutvecklande arbetssätt i förskolan

Projektet leds av Maria Simonsson och Asta Cekaite och har genomförts i samarbete med fem medforskande förskollärare från Finspångs kommun, Motala kommun och Norrköpings kommun. Projektet påbörjades i januari 2021 och fas 2 avslutades i december 2022. Syftet med studien är att utforska hur samspelspraktiker, förskolepedagogers planerade aktiviteter och förskolerutiner bidrar till barns lärande av språk i flerspråkiga förskolor. Projektet är aktionsforskningsprojekt: under projektets gång utformades olika språkliga aktioner. De genomfördes och utvärderades av forskare och medforskande förskolelärare. Språkaktioner utformades gemensamt i forskargruppen i en nära dialog med medforskande förskolelärare och arbetslagen på de enskilda förskolorna. De aktuella områdena var: pedagogers språkande med barnen i rutinsituationer (t.ex. lek i olika miljöer, matsituationer, samling, påklädning) och i planerade språkundervisningssituationer (bokläsning). Fokus var också på pedagogers användning av teckenspråk och flerspråkiga resurser i situationer där barn har mycket

begränsade språkliga kunskaper. Aktionerna kombinerar olika kvalitativa metoder och datainsamling skedde i olika steg. Aktionerna dokumenterades med videoobservationer och skriftlig läslogg. Videodata analyserades genom innehållsanalys och språkanalys. Resultaten kan sammanfattas på följande sätt: a) Leksituationer fungerar som en utmärkt social arena för språkutvecklande deltagande, b) Aktionerna visar på både gynnsamma och begränsande arbetssätt, pekande på behovet av kännedom om olika språkliga sammanhang och hur olika kommunikativa resurser kan gynna eller begränsa språkligt lärande, c) pedagoger behöver använda en rik repertoar av språkliga, sociala, kulturella och materiella resurser som ska vara anpassade till specifika aktiviteter, d) Språkutvecklande strategier behöver anammas av hela arbetslagen, och kan bidra till språkutvecklande förhållningssätt hos hela arbetslaget.

Tillgängliga lärmiljöer, åk 4-6

Projektet leds av Lina Lago tillsammans med Karin Bertills och Helene Elvstrand från Linköpings universitet. Projektet påbörjades augusti 2022 och kommer att avslutas i juni 2024. I projektet medverkar Finspångs kommun, Åtvidabergs kommun och Kinda kommun. Två medforskande lärare från varje kommun deltar i forskningsgruppen. Projektet Tillgängliga lärmiljöer är ett praktiktäna forskningsprojekt med syftet att utveckla och utforska hur skolans lärmiljö kan göras mer tillgänglig för alla elever. Projektet är särskilt inriktat på sociala aspekter av skolmiljön, exempelvis trivsel, elevers välmående, relationer m.m. Under hösten 2022 har lärare från Finspångs kommun, Kinda kommun och Åtvidabergs kommun och forskare från Linköpings universitet arbetat med att inventera olika aspekter av vad tillgängliga lärmiljöer kan vara i skolvardagen. Utifrån denna kartläggning identifierades att relationerna mellan elever och vuxna var en central aspekt av tillgänglighet. Under 2023 kommer projektet därför att arbeta vidare med fokuset 'Min tillgängliga vuxna'. Projektets sex deltagande lärare kommer att genomföra lokala aktionsforskningsprojekt med detta fokus. Det innebär att formulera visioner (vad de vill uppnå) och aktioner för att uppnå förändring (hur det ska uppnås) som prövas i verksamheterna. Aktionerna utvärderas därefter för att göras om och prövas igen. Denna process följs och beforskas av lärarna tillsammans med forskarna.

Pojkars läsning

Projektet leds av Ulrika Andersson och Stefan Gustafsson. Projektet påbörjades augusti 2022 och kommer att avslutas i juni 2024. Finspångs kommun hade gjort en genomlysning av läsförmågan i sin kommun och även tagit del av nationella resultat som pekade på att särskilt pojkar kämpar med sin läsning. Det gjorde att de ville genomföra ett projekt med inriktning mot pojkars läsning i åk 1-3. En forskningsgrupp skapades bestående av två forskare från Linköping universitet och två medforskande lärare från två skolor i Finspångs kommun. Under hösten 2022 sammanställdes underlaget till studien: identifiera elever och lärares uppfattningar, kartläggningsresultat, forskning om läsutveckling o läsundervisning. Dessutom gjordes en mini-intervention som ligger

till grund för en modell baserat på insamlad data som ska testas och följas upp i klassrummen. Det övergripande syftet är att bidra till ökad läsförmåga framför allt hos pojkar åk 1–3 i Finspångs kommun. De kommer att utveckla, genomföra och utvärdera en modell för differentierad läsundervisning i årskurs 1–3 med utgångspunkt i pojkars behov. De kommer inte att ta hänsyn till socioekonomisk status eller svenska som andraspråk. De kommer att bidra med kunskap genom att utveckla en modell (Finspångsmodellen) för pojkars läsning och utvärdera effekter av den. Modellen utvecklas genom praktiktäta samarbete mellan forskare och lärare i forskarteamet och utifrån intervjuer med elever och verksamma lärare i åk 1–3.

Modell 2

Modell 2 är ett-åriga projekt som initieras av enskilda skolor. Under 2022 har följande projekt genomförts:

Att utveckla matematikundervisningen på gymnasiet

Projektet leddes av Cecilia Sveider och genomförs på Platensgymnasiet i Motala kommun. Projektet handlar om att lärarna på skolan utvecklar och testar lektioner om specifika innehållsliga aspekter av det matematiska innehållet som de sedan tidigare identifierat som svåra att undervisa om och för elever att lära. Exempelvis har lärarna arbetat med derivata, räta linjens ekvation och sinussatsen. Lärarna arbetar i fyra grupper om ca 2-5 lärare per grupp.

Exkursioner i geografi

Projektet leddes av Anders Jidesjö som samverkade med fyra lärare på Klämmestorpskolan i Mjölby kommun. Projektet påbörjades i januari 2022 och avslutades i december 2022. Gruppen arbetade enligt metoden deltagande forskning utifrån lärande gemenskap. Gruppen utforskade närområdet och undersökte hur exkursioner kunde bli en del av geografiundervisningen. Konkreta resultat är en exkursion för åk 4, en för 5 och en för 6, i en progression. Exkursionerna hann med att planeras, genomföras och projektet avslutades med vilka justeringar som behöver göras inför kommande års genomförande. Tanken är att detta ska vara en del av återkommande inslag för resp. årskurs, på så vis lever projektet vidare, som en del av organisationen, efter projektidens avslut.

Entreprenöriellt lärande på fritidshem

Projektet leds av Helen Elvstrand och Magnus Jansson och startade våren 2022 och kommer att avslutas våren 2023. Projektet genomförs tillsammans med tre fritidshem i Västerviks kommun. Projektet är ett aktionsforskningsprojekt med syfte att utveckla entreprenöriellt lärande på fritidshem. Entreprenöriellt lärande i fritidshem handlar om ett pedagogiskt förhållningssätt som syftar till att utveckla elevers motivation, självständighet, kreativitet, samarbetsförmåga och mod (Lgr22). De olika fritidshemmen har valt något av följande spår: Utveckla arbetssätt utomhus som är utforskande och som tränar elevers samarbetsförmåga eller Jobba med digitala verktyg

på ett kreativt sätt för att utmana elevers lärande. Aktioner har i mångt och mycket varit startpunkter för olika insatser, exempelvis formulera vad som kan vara ett årshjul för utomhusaktiviteter. Ett nästa steg har varit att planerat för att genomföra utifrån tanken om att utmana eller skapa ett intresse för ett specifikt innehåll. Genomgripande i relation till dessa aktioner/processer har varit att försöka arbeta med ökad reflektion i det fritidspedagogiska arbetet, dvs försöka utveckla mer övergripande pedagogiska mål istället för att verksamheten karaktäriseras av enskilda aktiviteter.

Studentcoacher i svenska

Projektet leds av Helen Winzell och startade januari 2022 och avslutas juni 2023. Projektet är ett utvecklingsprojekt på Katedralskolan i Linköping och handlar om att utveckla en hållbar verksamhet inom ämnes svenska och svenska som andraspråk där ämneslärarstudenter i svenska vid fasta tider kan coacha elever mot sådana förmågor som krävs för högre betygskriterier. Fem lärare ingår i projektet. Projektet är kopplat till ett pilotprojekt i samarbete med LiU Skolsamverkan som ett första steg i en potentiell kommun- och på sikt regiongemensam verksamhet med studentcoacher.

Språkutvecklande arbetssätt i matematik

Projektet leds av Åsa Elwér som samverkar med 8 lärare på Ekenässkolan i Motala kommun. Projektet påbörjades augusti 2021 och avslutas juli 2023. Arbetet inom ULF-projektet började i augusti 2021 med att ett problemområde identifierades och avgränsades. Att förstå texter i alla ämnen är utmanande för många elever. Detta gäller inte minst de elever som har ett annat modersmål än svenska och har varit ett eller några få år i Sverige. Inom matematiken kan eleverna ofta utföra taloperationer på ett bra sätt, men när de ska lösa textproblem så blir det svårt. Syftet med projektet blev därför att utveckla ett språkutvecklande arbetssätt inom matematikundervisningen i årskurs f-3. Målet är att få ökad måluppfyllelse i matematik.

Problemlösning och flerspråkighet

Projektet leds av Tuula Koljonen som samverkar med 8 lärare i åk 1-9 på Vittra skola, Norrköpings kommun. Projektet bygger på en kartläggning och analys av elevernas matematiska kunskaper inom matematik för hela år 1-9 och då identifierat att ett utvecklingsområde är problemlösning, och då framförallt med tanke på de tvåspråkiga elevernas dåliga resultat. Syftet med projektet är att pröva och studera hur en vetenskapligt framtagen modell (Smith & Stein) påverkade lärares förmåga att planera och genomföra problemlösningsektioner för att gynna alla elevernas lärande i matematik. Lärarna har fått läsa forskningen och särskilt fokuserat på 1 eller 2 steg i Smith & Steins modell, även om alla stegen i modellen har bearbetats. Samtidigt har lärarna observerat varandra i klassrummen parvis inom stadierna. Varje par samplanerade och observerade samma planerade lektion. Både forskningen och observationerna diskuterades vid nästkommande träff. Träffarna låg var 4:e vecka under hösten. Vid träffarna är det

kollegialt lärande som är i fokus och på att själva identifiera vad man blivit lite mer medveten om samt nästa steg för var och en.

Under 2022 togs beslut om tre kommande projekt. Alla dessa projekt startade i januari 2023:

Teknik i särskolan: Projektet leds av Cecilia Axell och sex lärare från Norrköpings kommun, deltar

Utveckla elevers berättelseskrivande i åk 3 och 4: Projektet leds av Anja Thorsten och fyra lärare från Vist skola, Linköpings kommun, deltar.

Ökad skolnärvaro: Projektet leds av Sofia Kvist Lindholm och skollädaress och elevhälsöchef från Vadstena kommun deltar.

Lärarytbildningen

Från och med januari 2022 gick Helen Winzell in i rollen som koordinator inom ULF för att skapa praktisknära samarbete mellan skola och lärarytbildning. Planen var att påbörja ett långsiktigt arbete omkring hållbara strukturer som kan öka kontakten mellan lärarytbildning (i bred bemärkelse) och skolverksamhet. Helen har under året satt sig in i olika modeller för detta. Hon har också byggt upp ett förslag på hur examensarbeten skulle kunna genomföras, men det har ännu inte utprovats. Helen har även påbörjat ett samarbete med programansvarig för masterprogrammet i pedagogiskt arbete för att undersöka hur de studenterna skulle kunna delta i ULF-projekt och även skriva uppsatser som bygger på de utmaningar som finns i praktiken. Tanken var att Helen skulle arbeta med dessa frågor i minst två år, men eftersom hon fick ett annat uppdrag i januari 2023 har hon valt att kliva av detta. Det innebär att vi nu har haft fyra olika personer som har haft uppdraget under en kortare period och som inte har hunnit utpröva konkreta modeller. Därför ser vi återigen att lärarytbildningen är ett prioriterat område att arbeta vidare med. Vi ska se över hur vi ska kunna lägga upp det på ett hållbart sätt framöver.

Särskilda anställningar och uppdrag

I nedanstående tabell (Tabell 1) beskrivs de anställningar och uppdrag som har be- kostats av ULF-medel i en kombination med de medel som vi tillskjuter från Linköpings universitet.

Tabell 1. Översikt över särskilda anställningar och uppdrag

Typ av anställning	Antal personer	Kommentar/beskrivning/lärdomar
Projektledare	1	25% fortlöpande. Ansvarar för att leda arbetet med ULF på LiU
Projektkoordinator	1	10%, arbete med ULF och lärarutbildningen
Forskare, modell 1, uppföljning	4	Två projekt som har haft 5% vardera för uppföljning av avslutade modell 1-projekt
Forskare, modell 1, pågående	5 (2 i ett projekt och 3 i det andra)	I varje projekt fördelas 40% per år mellan 2-3 forskare. De leder ett praktisknära forskningsprojekt i flera kommuner.
Forskare, modell 2	5-6 (i ett projekt delar två forskare på 10%)	10 % under 1 år, forskaren leder ett forsknings- och utvecklingsprojekt på en skola

Aktiviteter för att bedriva och stärka praktisknära forskning utifrån förskolan/skolans behov

I både modell 1 och modell 2 är utgångspunkten de behov som finns ute i verksamheten. Vi har skapat två modeller som initieras på olika nivå i organisationen för att kunna möta olika typer av behov från skolan.

Modell 1 bygger på kommunernas systematiska kvalitetsarbete. Skolchefsnätverket, i vilket regionens kommuner ingår, tar beslut om prioriterade forskningsområden. Behovet av dessa forskningsområden ska vara förankrade längre ner i organisationen. En till tre kommuner deltar sedan i varje projekt med oftast 2 medforskande lärare per kommun. Det är sedan forskningsgruppen, dvs forskarna och de medforskande lärarna, som avgränsar forskningsområdet och formulerar forskningsfrågor. Lärarna har då med sig sina erfarenheter av de utmaningar de står i sitt dagliga arbete som lärare. På så sätt inventeras behovet både på övergripande nivå (via skolchefer) och direkt i verksamheten (via de medforskande lärarna). Vi planerar att göra vissa förändringar i modell 1 avseende den initierande nivån med skolcheferna. I många kommuner (framför allt de större kommunerna) är det inte skolchefen som har den bästa kunskapen om vad som behöver utvecklas och vilka behov som finns. Istället finns det oftast någon forsknings- och utvecklingsansvarig person som bättre skulle kunna ringa in och beskriva kommunens behov. Eventuellt kommer vi därför att i framtida projekt initiera modell 1 på andra sätt in vi hittills har gjort.

Modell 2 bygger på utvecklingsbehov som identifieras av verksamma lärare, vanligen ett arbetslag. I vissa fall är det rektorn på en skola som har identifierat behovet. Forskaren som sedan leder projektet samarbetar med en grupp lärare på skolan. Projektledaren för ULF har vanligen förmöten med arbetslaget och/eller rektorn på skolan för att avgränsa och rikta in projektet. Det har visat sig att dessa samtal har stor betydelse.

Samtalen säkerställer att både rektorn och arbetslaget som ska genomföra projektet är engagerade. Vi har haft exempel på när rektorn skickat in ansökan, men inte förankrat i sitt lärarlag. Vi har även haft exempel på när ett lärarlag har skickat in, men inte förankrat hos rektorn, vilket har försvårat genomförandet av projektet eftersom lärarna inte har fått tid att delta. Samtalet bidrar också till att beskriva vad ett forsknings- och utvecklingsprojekt i samverkan innebär och det blir också en första diskussion om avgränsning. Det gör det lättare att rekrytera forskare till projektet.

Skapandet av långsiktiga strukturer för att möjliggöra för lärare, lärarstudenter och forskare att kunna samverka i praktiktäna forskning och verksamhetsutveckling

Vi har i våra modeller byggt in strukturer som ska vara långsiktiga och hållbara. Vi utgår från befintliga strukturer i form av LiU externt skolsamverkansråd och skolchefsnätverket. På lärarutbildningen har vi framför allt utgått från de strukturer som finns i uppsatskurserna och i övningsskolorna. Den största utmaningen vi har är att i större utsträckning involvera lärarutbildningen i ULF. Under hela arbetet med ULF (sedan 2019) har vi haft fyra olika personer som har arbetat med detta. Alla dessa personer har haft goda idéer, men de har avslutat uppdraget efter kort tid eftersom de har blivit erbjudna andra uppdrag. Det gör att de inte har kommit igång med arbetet och vi har enbart gjort mindre pilotprojekt.

Erfarenheter av att teckna avtal

I nedanstående tabell (Tabell 2) ges en översikt dels över avtal som har varit pågående under året, dels av tecknade avtal för kommande projekt.

Tabell 2. Aktiva avtal under året

Projektnamn (projektid)	Skolhuvud- man	Antal medfors- kande verksamma	Antal medfors- kande från aka- demi	Problembeskriv- ning/forsknings- fråga/etc.
Språkutveckling i förskolan (modell 1)	Motala kom- mun	2	2	Syftet med studien är att utforska hur sam- spelspraktiker, försko- lepedagogers plane- rade aktiviteter och förskolerutiner bidrar till barns lärande av

				språk i flerspråkiga förskolor. 1. Vilka är och vad kännetecknar vardagliga kommunikativa praktiker som bidrar till barns språkutveckling i förskolesammanhang (i barns samspel med vuxna och med andra barn)? 2. Hur bidrar implementeringar/aktioner till att utveckla pedagogers förhållningssätt och arbete med förskolans rutiner? 3. Hur kan leksituationer berikas av deltagande pedagog, samt lekmiljöer, berättelser och materiella resurser?
Språkutveckling i förskolan	Finspångs kommun	2	2 (samma som ovan)	
Språkutveckling i förskolan	Norrköpings kommun	2	2 (samma som ovan)	
Pojkars läsning (modell 1)	Finspångs kommun	2	2	1. Hur beskriver lärare och elever (pojkar) den läsundervisning som bedrivs i sina klassrum i åk 1–3 i Finspångs kommun? 2. Hur kan en hållbar undervisningsmodell (Finspångsmodellen) utformas för att stödja och utveckla pojkars läsning under lågstadiet? 3. Vilka uppfattningar har pojkar, flickor och lärare om den modell vi utvecklat (Finspångsmodellen)? 4. Vilka effekter har Finspångsmodellen på pojkars och flickors läsutveckling i åk 1 - 3?

Tillgängliga lärmiljöer (modell 1)	Kinda kommun	2	3	Hur kan personal på skolan bli <i>tillgängliga vuxna</i> för eleverna?
Tillgängliga lärmiljöer	Åtvidabergs kommun	2	3 (samma som ovan)	
Tillgängliga lärmiljöer	Finspångs kommun	2	3 (samma som ovan)	
Exkursioner i geografi (modell 2)	Mjölby kommun	4	1	Hur kan närområdet användas för exkursioner i geografi för elever i skolår 4-6.
Läsförståelse och problemlösning i matematik (modell 2)	Motala kommun		1	Fortsättning på ett projekt om läsförståelse och problemlösning i matematik för andraspråkselever i åk F-3.
Matematik på gymnasiet (modell 2)	Motala kommun	Ca 12	1	Att utveckla undervisningen inom särskilt svåra områden i matematik.
Problemlösning i matematik (modell 2)	Vittra skolkoncern, Norrköping	8	1	Hur kan undervisningen möjliggöra att tvåspråkiga elevers resultat i problemlösning i matematik förbättras?
Skrivundervisning i åk 3 och 4 (avtal tecknat 2022, projektet börjar i januari 2023)	Linköpings kommun	4	1	Hur kan undervisningen läggas upp för att hjälpa eleverna att använda beskrivningar i sina berättelser?
Teknik i särskolan (avtal tecknat 2022, projektet börjar i januari 2023)	Norrköpings kommun	Ca 4	1	Hur kan teknikundervisningen i särskolan utvecklas för att möta alla elevers förmågor? Start vt 2023
Närvarofrämjande arbete (avtal tecknat 2022, projektet börjar i januari 2023)	Vadstena kommun	4-6	1	Hur kan grundskolan arbeta med närvarofrämjande åtgärder?

Erfarenheter av spridning av resultat

I nedanstående tabell (Tabell 3) ges en översikt över de olika spridningsarenor som vi har använt under 2022.

Tabell 3. Lista över typer av "spridningsformat"

	antal	Ev. kommentar/beskrivning/lärdomar
Konferenser	1	En digital konferens under höstlovet som anordnades av ULF, LiU skolsamverkan, Finspångs kommun och Åtvidabergs kommun. Flera av projekten presenterades sin resultat där.
Pop vetenskapligt	3	Artiklar publicerade i Venue: Elvstrand mfl (2022) Hur får vi kvar dem på fritids?: Att utveckla fritidshemmets verksamhet med fokus på de äldsta eleverna Lago, L. mfl (2022). Att synliggöra ett fritidspedagogiskt förhållningssätt. Johansson, M. & Persson, T. (2022) "De där läxorna i slutet av trean. Hoppa inte dem." : Om övergången mellan åk 3 och 4 i ämnet engelska. Samuelsson, J. (2022) Hur kan 7-2 vara samma som 7-2?
Vetenskapliga artiklar		Manuskript: Choreographing immigrant children's play for language learning in pre-schools i en internationell tidskrift <i>International Journal of Early Childhood</i> .
ULFs skriftserie		Samuelsson, M. & Thorsten, A. (2022) <i>Ledarskap för lärande</i> .
Kapitel i antologier		Manuskript: Björk & Willén (red.). <i>Svenska som andraspråk i praktiken</i> . Natur och Kultur.
Bok		Manuskript: <i>En kvalitativ (digital) kompetens – En studie av mulimodalitet i svenskundervisningen på högstadiet och gymnasiet</i> . Ämnesdidaktiskskriftserie; Skrifter från Forum för ämnesdidaktik, Linköpings universitet.

Övrigt av intresse

Utöver det som har beskrivits tidigare i rapporten har vi även arbetat med att utvärdera matchningsmodulen, etablera kontakt med nya noden, och att utveckla ansökningsförfarandet och sakkunnigbedömningen.

Matchningsmodul

Vi har utprovat en matchningsmodul inom ramen för ULF. Arbetet har letts av Katarina Eriksson-Barajas. Under 2021 utprovades en matchningsmodul som en masterstudent hade gjort. Tanken var att modulen skulle kunna matcha forskare och de forskningsprojekt som skolorna hade behov av. Masterstudenten gjorde en prototyp i programmet Python, men eftersom liu.se är uppbyggd av ett annat program så kunde prototypen inte användas långsiktigt. Dessutom visade arbetet med prototypen att den information som finns på liu.se inte bidrog särskilt mycket för att särskilja forskarna. Ofta gav abstract i DiVA tillräckligt med information för att hitta lämplig forskare. En annan begränsning är att forskarna på grund av GDPR var tvungna att anmäla sig till för att vara sökbara i prototypen. Det begränsade vilka som deltog. Med detta som utgångspunkt föreslogs att den befintliga prototypen skulle vidareutvecklas via en ny master – eller kandidatuppsats. En student visade intresse, men drog sig sedan ur. Slutsatsen blir därför att även om en student skulle kunna skapa en bra teknisk lösning, så skulle vi inte kunna förlita oss på studentuppsatser för att göra detta. Det skulle i så fall behöva upphandlas och det skulle bli kostsamt. Ett stort problem som kvarstår är att GDPR behöver hanteras; kunde sökningen ske bland befintliga data utan ytterligare medgivande vore mycket vunnet. Ett alternativ är det sköts inom någon redan etablerad struktur inom LiU, till exempel kommunikationsavdelningen, eller LiU-IT. Det skulle i så fall ges i uppdrag att utveckla sökfunktion så den går att använda till bl a detta. Detta skulle dock vara kostsamt. I nuläget har vi därför valt att inte gå vidare med matchningsmodulen, utan vi använder andra sökvägar för att hitta lämpliga forskare. Dessutom har kunskapen om ULF spridit sig på LiU, så det är fler forskare som vill leda även de mindre projekten.

Etablera kontakt med nya noden

LiU har tagit initiativ till att etablera kontakt med de lärosäten som kommer att ingå i vår nod från 2025 och framåt. Detta för att redan nu lära känna varandra och få insyn i varandras olika arbetssätt och tankar framåt. Vi bjöd därför in Uppsala universitet, Örebro universitet och Mälardalens universitet till en heldag i oktober. Det blev en givande dag där varje universitet presenterade sitt ULF-arbete och där vi fick inspiration till nya tankar runt ULF. I samband med det mötet planerades att vi skulle fortsätta samarbetat genom att ses i mars i Örebro.

Utveckla ansökningsförfarandet och sakkunnigbedömningen.

Vi har under året arbetat med att stötta skolorna i ansökningsförfarandet till modell 2. Det innebär en tätare kontakt med projektledaren för ULF innan ett projekt går ut till forskare som skulle kunna leda det. Även när det gäller förfarandet med att välja ut lämpliga forskare planerade vi för att testa att inte alltid ha en ansökan som går ut brett till alla inom utbildningsvetenskap, utan att istället ta kontakt med avdelningschefer för att få hjälp i urvalet. Detta gäller enbart i de fall då projekten har en inriktning som är självklar för en specifik avdelning. Detta förfarande testades i början av 2023 på två

modell 2 -projekt. Det innebar framför allt att processen blev betydligt smidigare och snabbare.

I de fall där vi har haft en allmän utlysning av projektet har det vissa gånger (framför allt i modell 1, men även i modell 2) varit flera forskare som har ansökt om att få leda projektet. Vi har under 2022 utvecklat sakkunnigbedömningen och gett kommunerna mer inflytande i processen. I nuläget har vi bedömning från två sakkunniga från LiU (som dock inte får vara jäviga). Dessutom inkommer de deltagande kommunerna med en bedömning och rekommendation. Styrgruppen har sedan sammanställt underlaget och baserat på det föreslagit forskare för SUV.